

„Volt olyan nap, amikor egyetlen faluban, például Mecséren ezerháromszáz önkéntes dolgozott, s rajtuk kívül még ezer önkéntes segített másutt.”

Gátak között vonult le az évszázad árvize ► 8–9. oldal

„Vajon zöld ágra vergődnek-e a delegáltak? Győzhet-e a »bibliás irány«? Szóhoz jut-e a kisebb? Lesz-e igazi párbeszéd? Lesz-e európai egység? Az ökumené kifejezés valódi töltettel bír-e még? Mekkora a tét?”
Papok, pópák, pásztorok a közgyűlésen ► 4. oldal

„Legfontosabb partnereink a család, a templom és az iskola. Csak velük együttműködésben tudunk nevelni.”
Újra virul a cserkészlilium ► 6–7. oldal

„Talán ő volt az első, aki hobbiszakácsból vált elismert gasztronómiai szakemberré”
Aranyos blogok ► 15. oldal

„...még holta után is beszél” ► 10. oldal
Párbeszédese igehirdetés ► 11. oldal
Istenkeresés ► 13. oldal
ÖTK-közgyűlés ► 14. oldal
Két konfirmáció Miskolcon ► 15. oldal
Nyár a Bibliában ► 15. oldal

FOTO: SZÉLES SÁNDOR KORMÁNYSZÉK KABINETJE

Gátak között vonult le az árvíz

► Júniusban az évszázad árvize vonult le a Dunán, embert próbáló feladat elé állítva az egész országot. Az egyik legkritikusabb pont a Duna szigetközi szakasza volt. Ha a roppant víztömeg átszakítja a gátat, több fa-

lu is méteres víz alá került volna; például Vének községben becslések szerint négy méter magasan állt volna a víz. A védekezési munkálatok egyik megyei irányítója Széles Sándor Győr-Moson-Sopron megyei

kormány megbízott volt, aki nem mellesleg a mosonmagyaróvári evangélikus gyülekezet tagja. Vele beszélgettünk a küzdelmes napokról.

► Folytatás a 8–9. oldalon

A CEC-nagygyűlés üzenete

► Lapzártánkor érkezett az Európai Egyházak Konferenciája (CEC) tizennegyedik, budapesti nagygyűlésének minden tag-egyházhoz szóló üzenete. Teljes szövegét következő számunkban közöljük.

2013. július 3–8. között Budapesten gyűlt össze az Európai Egyházak Konferenciájának nagygyűlése. A Krisztusba vetett hit által összekapcsolt testvérek vezéregyéje az *Apostolok cselekedeteiről* írott könyvből származott: „Most tehát miért késle-

kedsz? Kelj fel, keresztelkedj meg, mosd le bűneidet, segítségül híván az Úr nevét.” (ApCsel 22,16) Áldjuk az Urat ezért a lehetőségért, és köszönetet mondunk a magyar házigazda egyházaknak és a hivatalos szerveknek a vendégszeretetért és munkánk támogatásáért.

A budapesti nagygyűlés fő feladata a CEC alkotmányának megújítása volt, kifejezve az ökumenikus párbeszéd elmélyítése iránti elkötelezettségünket és a látható egység munkálását Krisztusban, mely tanúságtétel Európa és az egész világ felé.

► Összeállításunk a 4–5. oldalon

Quo vadis?

► Henryk Sienkiewicz jól ismert regényének címét – Quo vadis?, vagyis Hová tartasz? – kölcsönözte az Evangélikus Külmisziói Egyesület (EKME) a július 4. és 7. között Piliscsabán megtartott konferenciájának témájaként. A Béthel Evangélikus Missziói Otthon – a szokásos helyszín és a már berögzült nyár eleji időpont – várta az egyesület tagjait és az érdeklődőket közös gondolkodásra és elmélyülésre. A változatos és színes programokban gazdag konferencián ebben az évben mintegy ötven felnőtt és húsz gyermek-ifjúsági tag vett részt.

► Folytatás a 3. oldalon

A leueningi konkordia – az ökumené sikeres modellje

► Bajor testvéregyházunk hatvannégy esperességének ökumenikus kapcsolatokért felelős megbízottai július 2–4. között tartották éves konferenciájukat a festői Rothenburg ob der Tauberben. A háború után eredeti formájában helyreállított város Németország egyik legkedveltebb turistacélpontja, ahol egész évben kaphatók karácsonyi kellékek is.

Michael Martin ökumenikus kapcsolatokért felelős egyházfőtanácsos megnyitó igehirdetésében Ézs 43,1–7 üzenetét tolmácsolta, személyes emlékeiből kiindulva.

► Folytatás a 3. oldalon

Nem késlekedünk

■ STEINBACH JÓZSEF

Az Európai Egyházak Konferenciája július 3. és 8. között tartotta tizennegyedik nagygyűlését Budapesten. Ez az európai szervezet hasonló az Egyházak Világtanácsának Európai Tagozatához, de attól független kezdeményezés, amely 1959-ben azért jött létre, hogy a Kelet és Nyugat közötti szakadékot áthidalja, és az egyházak összefogásával munkálja a párbeszédet és a megbékélést.

Ma is feladata az egyházak közlekedésének munkálása, ugyanakkor egy radikálisan megváltozott Európában újra kellett gondolni a szervezet működését és céljait. A négy évvel ezelőtti lyoni nagygyűlésen határozták el a küldöttek, hogy mostanra új lendületet kell adni a munkának. Ezért is volt nagy jelentőségű a budapesti nagygyűlés, amely – most már kimondhatjuk – elvégezte ezt a feladatát, újragondolta a szervezet alkotmányát, „racionálizálta” a konferenciát, új tisztségviselőket választott, tisztázott vitás kérdéseket, és eleve tett célokat, napjaink Európájára tekintettel.

A nagygyűlés a nehéz pillanatok elenére is elvégezte munkáját, szervesen, rendben, miközben felüdülésre, személyes beszélgetésekre is nyílt lehetőség.

Ezután következik a szolgálat, megújult struktúrában, sokféle kihívás között. Most következik a lényeg: Krisztus evangéliumának közös képviselése Európában, áthatva vele a földrészt, a társadalmat, a konfliktushelyzeteket, az emberi életet. Ehhez manapság nagyobb szükség van a keresztyén összefogásra, mint bármikor.

Az európai ortodox, protestáns, ókatolikus és anglikán egyházak szervezete – állandó kapcsolatban állva az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsával, vagyis a római katolikusok európai szervezetével – példát mutathat összetartozásban, Krisztus evangéliumának hiteles, cselekvő, az e világi emberlét minden szegmensét átható képviselésében. Ebben a szolgálatban nem lehet tovább késlekedni, és a budapesti nagygyűlés döntései alátámasztották: nem is akarunk tovább késlekedni.

A nagygyűlés alapigéje is ezt hangsúlyozta: „Atyáink Istene választott ki téged, hogy megismerd az ő akaratát, meglásd az Igazat, és hangot hallj az ő ajkáról. Mert az ő tanúja leszel minden ember előtt arról, amiket láttál és hallottál. Most tehát miért késlekedsz? Kelj fel, keresztelkedj meg, mosd le bűneidet, segítségül híván az Úr nevét.” (ApCsel 22,14–16)

Ez az ige azért fontos, mert rámutat az egyház szolgálatának lényegére minden időben. Pál Jeruzsálemben bizonyosságot tesz megtéréséről és arról, hogy az események után Anániás, mint az Úr eszköze, hogyan foglalta össze számára küldetése lényegét. Isten kiválasztott bennünket. Ez a kiválasztottság az Isten (bennün-

ket előbb szerető) kegyeleméből fakadó üdvbizonyosság, amely nélkül nincs keresztyén szolgálat. Ennek a szolgálatnak tartalma az evangélium; lényege az evangélium hirdetése; és ez a szolgálat mindig ezért a világot, a másik emberért történik, mindenképp (azokért is, akik egészen mást gondolnak „dolgokról”, mint mi).

Az egyházak szolgálatát azonban megváltozott világban, megváltozott Európában zajlik. Ezek a változások egyre gyorsabbak, bizonytalanabbá teszik a holnapot. Ebben a megváltozott környezetben az egyházaknak is át kell gondolniuk, mi az Úr akarata a szolgálatunkat, szervezetünket illetően.

„...a lényeg: Krisztus evangéliumának közös képviselése Európában, áthatva vele a földrészt, a társadalmat, a konfliktushelyzeteket, az emberi életet.”

Milyen ez a megváltozott világ? A globalizált Európa számos társadalmi problémával szembesít: *szekularizáció*, urbanizáció, kommunikációs robbanás, multikulturalitás, közösségi hálózatok megjelenése a véleménynyilvánításban, új bipolaritások megjelenése, öregedő társadalmak, megnövekedett munkanélküliség, a szociális biztonság megteremtésének kihívásai; az életmód megváltozása, felgyorsult élet; mobilizációs, migrációs irány, településszerkezet megváltozása; az értékvesztettség bizonytalansága; ki nem mondott értelemvesztettség.

A jelenlegi helyzet ismeretéből következik a kérdés: hogyan tovább? Pál világos feladatot kapott, ahogy mi is. A feladat azóta sem változott, ez ma is ugyanaz, vitathatatlanul. Isten választottai meglátják az igazat, meghallják az Úr szavát, megismerik az Úr akaratát, hogy tanúskodjanak az ő igéjéről. Pál szolgálatában határozottság és szeretet, Istenre való teljes ráhagyatkozás, mégis a hatékonyság érdekében átgondolt cselekvés együtt lehetőségek.

Ma sem lehet másként. Mi sem késlekedhetünk!

Az *Ökumenikus charta* is kitér arra, hogy a keresztyén örökség Európa számára a valóságos meggazdagodás forrása ma is. Ezt azonban nekünk, az egyházaknak kell megjelenítenünk. Ezért szükségünk van egymásra!

Igen, mi sem késlekedhetünk! Az Európai Egyházak Konferenciája budapesti nagygyűlésének eredményei azt jelzik, hogy mindezt felismertük, a belső problémákat megbeszéljük, rendeztük, és a szervezet új lendületet nyerhet – azaz valóban nem késlekedünk!

A szerző a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke

Oratio œcumenica

Örök Isten, mennyei Atyánk az Úr Jézus Krisztus által! Szívünkkel, egész valónkkal feléd fordulunk, hogy fel-emelő áldásban részesülhessünk, hogy mennyei szent erőd átjárja lényünket, mielőtt újra nekiindulunk mindannak, ami előttünk van a következő napokban.

Mindenekelőtt köszönjük megszólaló szent igédet, amely táplál, tanít, eligazít, világít, vezet. Oly nagy szükségünk van arra, hogy megszólíts minket, mint a falat kenyérré, mint a lélegzetvételre. Mert magunktól csak a rázós úton vergődünk, eltévedünk, céltalanul bókászunk, zavarodottan keressük a helyes irányt. De ha te megszólalsz a szívünkben, akkor értjük életünk célját, értelmét, akkor lendületet kapunk a szeretet gyakorlásához is, és nagy élményünké válik a bűnbocsánat és a biztatás. Köszönjük neked megszólaló igédet, és könyörögve kérjük, hogy hirdetted igéd tőlünk se térjen vissza üresen hozzád, hanem végezze el mindazt a szívünkben, ami éppen szüzséget lát.

Könyörgünk magyar hazánkért, óvd meg a további bajtól, romlástól, széthullástól. Istenünk, áldd meg nemzetünket! Hitelenségét ne rajta, hanem félvezetőin kérd számon!

Könyörgünk evangélikus egyházunkért, minden gyülekezetünkért, hittestvéreinkért, szolgatársainkért, vezetőinkért, intézményeinkért. Idősekért és fiatalokért, egészségesekért és betegekért, családokért és magányosokért, téged keresőkért és elenedlázadókért, hívőkért és hitetlenekért könyörgünk a te szent színed előtt. Könyörgünk a betegekért, adj gyógyulást nekik, növeld a hitüket, és különösen is kérünk, hogy életünk utolsó küzdelmében se hagyj magunkra minket.

Kérünk téged, mennyei Atyánk, egyszülött Fiad által, hogy szent áldással bocsáss minket utunkra, hogy akaratod szerint végezhesük munkánkat, gyakorolhassuk a felebaráti szeretetet, munkálkodhassunk a békeben, mutathassuk fel a tanítványi életmintát, hogy ne test szerint, hanem a te Lelked szerint élhessünk békeben, szeretetben, örömben, jószágban.

Kegyelmébe ajánljuk a teremtett világot: őrizd meg katasztrófától, adj kedvező időjárást. Kegyelmébe ajánljuk szeretteinket közelben és távolban, és kérünk, növeld a mi hitünket, hogy követeid lehessünk ebben a világban. A mi Urunk Jézus Krisztus által hallgass meg minket, mennyei Atyánk! Amen.

SEMPER REFORMANDA

„A keresztyén ember egyetlen ilyen cselekedete sem szolgál megigazulásáért és üdvösségére. Ezért minden cselekedetnél azzal a meggyőződéssel kell áthatva lennie, és egyedül arra kell tekintenie, hogy másoknak használjon és szolgáljon mindazzal, amit tesz, semmi más nem tartva szem előtt, mint embertársa szükségét és javát. Az apostol is azt parancsolja: dolgozzunk kezünkkel, hogy abból adjunk a szükségét szenvedőknek, pedig mondhatta volna, hogy abból magunkat gyarapítsuk (Ef 4,28). De ezt mondja: »Adjon a szükségét szenvedőknek!«

▶ Luther Márton: Értekezés a keresztyén ember szabadságáról (Pröhl Károly fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 8. VASÁRNAP – ÉZS 57,15–19

Gyógyító Isten Nem akármilyen orvosunk van

A jó orvosért a világ végére is elmegy az ember. A nemzetközi gyógyturizmus éppúgy erről tanúskodik, mint az is, hogy emberek az ismerőseik ismerősein keresztül is keresik a neves, jó hírben álló orvosokat, netán csodadoktorokat. Így van ez akkor is, amikor a beteg tisztában van azzal, hogy gyógyíthatatlan. Belekapaszkodik még az utolsó fűszálba is.

Az ember beteg. Nagyon beteg. Halálos hiánybetegségben szenved: Isten nélkül, elszakadva az élet forrásától nem tud élni. Halálra van ítélve. Hiába keres mindenféle gyógymódot, amellyel töredékes életét teljesebbé teheti, létét egészségesebbé varázsolhatja. Hiába rohan fűhöz-fához, keleti misztikához és nyugati racionalitáshoz, tudományhoz vagy varázsszerekhez, csak hogy megmentse, meghosszabbítsa életét. Mindez csak tüneti kezelést kínál. Az ember beteg. Nagyon beteg. Halálosan beteg.

S akkor megszólal az élet Istene, a gyógyító Úr: Láttam útjait, mégis meggyógyítom. Ez a „mégis” az evangélium lényege. Ez a „mégis” hangzik az Ószövetség legkülönbözőbb történeteiben, s ez a „mégis” válik valóra az Újszövetség szerint Jézus Krisztus személyében. Jézus nem csupán néhány embert gyógyított meg – süketet, vakot, sántát, leprást... –, hanem jelt adott arról, hogy Isten közelében gyógyul a test és a lélek (Jézusnál a kettő elválaszthatatlan), és a világ arrafelé tart, amit a *Jelenések könyve* így prognosztizál: *Jelenjél a szemükről minden könnyet, és nem lesz többé sem fájdalom, sem betegség, sem halál.*

Egészségügyi rendszerünkben fontos kifejezés a „jogosultság”. Azért kezelnek az adott rendelésben vagy gyógyítanak éppen abban a kórházban, mert ott vagyok jogosult. Istennél, a gyógyító Orvosnál valóban nincs jogosultságunk. Akkor lenne, ha kiérdemeltük volna, ha megszerztük volna. Erre nem vagyunk képesek. Sőt ellenkezőleg: életvitelünkkel, nap mint nap megmutatózó bűneinkkel minden jogosultságunkat elveszítjük. Erre vonatkozik az isteni félmondat: láttam útjait... Majd elénk tárja a bűnlajstromot.

Először a haszonlesést rója fel. Életünket a hasznosság elvére építettük. Ez az első és fő szempont: mi a hasznos, mi használ nekem. Ezt követi az elpártolás. Az ember csapódik ehhez-ahhoz, kötődik fűhöz-fához, de az Istentől újra meg újra elpártol. Láttam útjait...

A diagnózist követi az örömhír: „...mégis meggyógyítom” – jogosultság helyett kegyelem. Érdem helyett isteni jóindulat. Ez az, amit az angyalok a betlehemi mezőn hirdettek, s amit azóta velük éneklünk: „...az emberekhez jóakarata.” Isten jóakarata. De éppen e miatt a Jézus születésekor bejelentett jóakarata miatt kell folytatnunk – immár egészen másként – az Ószövetség evangéliumi ígértét. Megismertük, hisszük és tudjuk, hogy Jézus Krisztusban Isten nyilvánította végső akaratát: meg akarja menteni a beteg emberiséget.

Péter apostol, aki maga is sok „tanítványi betegségen” esett át, Ézsaiás próféta mondatát Jézusra alkalmazva így fogalmaz: „...az ő sebei árán gyó-

gyultatok meg.” Ez a titok nyitja. Jézus maga. Ő nem csupán a názáreti csodadoktor, amint sokan mondják. Ő az emberiség legnagyobb bajának orvosa. Nem íróasztal mögött ülve rendel, nem kényelmes karosszékből néz a betegre, hanem együtt szenved vele, sőt átveszi baját, magára veszi betegségét. Erről szól a kereszt. A sebei árán gyógyultunk meg. A töviskorona, a korbács és a húsába és csontjaiba kalapált szegek által ejtett sebei árán. Ő szenvedett, hogy nekünk életünk, békecségyünk, egészségünk legyen. Idáig lehet és kell meghúznunk mai alapigénk ívét.

A jó orvos mindig arra kéri a beteget: működjék közre a gyógyításban. Mert mi kell a gyógyuláshoz? Betegségtudat, gyógyulni akarás, együttműködés. Betegségtudat: ne tegyünk úgy, mintha minden rendben lenne. Az ígét olvasva, hallva fogadjuk el Isten diagnózisát: betegek vagyunk. Nélküle nagy betegek. Ez azonban ne váljék bénító felismeréssé. Ellenkezőleg! Innen, a mélypontról szép az út felfelé.

Meg kell gyógyulni, mert lehet meggyógyulni. Kérjük bátran a Szentlelket, hogy ébresszen vágyat a gyógyulásra! Talán magunk belenyugodnánk a megváltoztathatatlanba, a töredékesbe, a végesbe. De a mennyei Atya gyermekeihez a boldog, az egészséges, a kiteljesedő élet illik.

Isten gyógyító szeretetének befogadásához szükséges az alázat. Erre magunktól képtelenek vagyunk eljutni. Isten azonban nem megaláz, hanem alázatot ébreszt az emberben. Ezel helyükre kerülnek a dolgok, helyé-

A VASÁRNAP IGÉJE

re kerül az ember. Nem az ember lesz kisebb, hanem az Isten lesz nagyobb. S így hangzik az ószövetségi evangélium: „*Felüditem az alázatosok lelkét, felüditem a megtörték szívét.*”

Mi ösztönösen is a szemet szemért, fogat fogért gondolkodásban élünk. Amilyen az adonisten, olyan a fogadisten. Ha Isten igazságot szolgáltatna, akkor ő is ezt tenné velünk. Ha elpártoltunk, ő is elpártolna. Ha hátat fordítottunk, ő is hátat fordítana, ha a magunk hasznát nézzük, akkor ő is csak a maga hasznát nézné.

Ha lenne igazság... De nem igazság van, hanem kegyelem. Ezért a furcsa és logikátlan mondat: „*Vigasztalással fizetek neki...*” Mi megdobjuk követ, ő kényeret dob vissza. Mi hűtlenkedünk, ő hű marad. Mi önzők vagyunk, ő a mi hasznunkat nézi. Mi a magunk esze után megyünk, ő az élet igéjét adja, és életre vezet.

Ézsaiás végül egy nagyon fontos isteni ígéretet jelent be: „*Megteremttem ajkán a hála gyümölcsét: békecségy, békecségy közel és távol!*” Nem kell részletezni panaszok, elégedetlen és békétlen világunkban, hogy mit jelent, ha a szánk morgás helyett hálaadás van tele, ha nyugtalanság helyett békecségy uralkodik bennünk és körülöttünk. Mindezt nem elérni, létrehozni kell. Isten teremt meg. Nekünk csak el- és befogadnunk szükséges.

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY

Imádkozzunk Jeremiás (17,14) szavával! Gyógyíts meg, Uram, akkor meggyógyulok, szabadíts meg, akkor megszabadulok, csak téged dicsérlek. Amen.

„Íme, az Isten Báránya, aki hordozza a világ bűnét!”

▶ **Messias-sorozatunk közepéhez érkezünk. Händel oratóriuma második részének első felében Charles Jennens, a szöveggönyv összeállítója a Krisztus szenvedésére vonatkozott próféciákat, zsolttárokát válogatta össze.**

Ha valaki Händel *Messiasának* eredeti formáját igyekezne újáteremteni, azzal a kérdéssel szembesül: melyik eredetét? Mert Händel, aki abszolút pragmatista volt, élete során gyakran változtatott a művön, hogy a koncertek változó körülményeinek eleget tegyen, így egyik változat sem tekinthető autentikusnak. Az bizonyos, hogy az ő megközelítési módja sokkal gyakorlatiasabb volt, mint például J. S. Baché, aki a *János-passiót* több előadás során csiszolta, hogy egy végső, tökéletes formát hozzon létre. A *Messias* a tökéletességnek ezt a fajtáját soha nem érte el; Händel feltehetően nem értette volna ezt a fogalmat, de az 1750-es években kialakult a partitúra többkevesébe standard változata. Ezt próbáljuk mi is alapul venni.

A második rész g-moll nyitókórusának evangéliumi szövege egy mondatban összefoglalja hitünk alapját: „*Íme, az Isten Báránya, aki hordozza a világ bűnét!*” (Jn 1,29) A Keresztelő János bizonyosságteleként elhangzó kijelentés a liturgia állandó alkotóeleme is: a *Sanctus* része, a *Benedictus*. A tétel eleje és vége felütéses oktávugrás után lefelé induló, pontozott ritmusos skálamenetre épül; a tétel közepe ezzel ellentétes: felfelé törekvő motívum határozza meg.

Az ezt követő egység – egy altária

talmazza a hangnem legfontosabb hangjait: a moll hármashangzatot és az azt keretező szűkített szeptimét (erre épül – d-mollban – W. A. Mozart *Requiemjének* Kyrie-fúgája is). A karakteres témafejtés még jobban kiemeli a prófécia folytatásának jelentőségét: „*Ő bűnhődött, hogy nekünk békecségyünk legyen, az ő sebei árán gyógyultunk meg.*” (Ézs 53,5)

A kettőspontot jelképező félzárlat után felhangzó F-dúr kórus tekervényes, tizenhatodos motívuma az útkeresést festi le: „*Mindnyáján tevelyegtünk, mint a juhok, mindenki a maga útját járta.*” A tétel vége újra f-mollra sötétül: „*De az Úr őt sújtotta mindnyájunk bűnéért.*” (Ézs 53,6)

A következő accompnato-kórus tétel pár (b-moll és Esz-dúr; majd c-moll) a legfontosabb passziós zsolttárt szolgálta meg; ezt idézik a főpapok is Jézus keresztje alatt: „*Gúnyolódnak rajtam mind, akik látnak, ajkukat biggyeszti, fejüket csóválják: Az Úr-ra bízta magát, mentse hát meg őt, szabadítsa meg, hiszen kedvelte!*” (Zsolt 22,8–9)

Ezután egy másik, nagyhéthez kapcsolódó zsolttár hangzik a tenor accompnatóban: „*A gyalázat összetörte szívemet, egészen belebetegedtem. Részvétre vártam, de hiába, vigasztalókra, de nem találtam.*” (Zsolt 69,21) Az e-moll tenor arioso pedig a nagyheti lamentáció alapjául szolgáló szöveg részletét tárja elénk (amely alapján sok reneszánsz motetta is keletkezett: *O vos omnes*): „*Mindnyáján, akik erre jártok, néztek ide, és lássátok: Van-e oly fájdalom, mint az én fájdalomam, amelyet nekem okoztak, amellyel meszo-*

CANTATE

morított az Úr izzó haragia napján!” (JSir 1,12)

A szoprán accompnato ismét megfogalmazza Krisztus értünk vállalt áldozatát: „*Fogság és ítélet nélkül hurcolták el..., népe vétke miatt éri a büntetés!*” (Ézs 53,8) Az A-dúr szopránaria – már a kivilágosodó hangnem is erre utal – végre felcsillantja a reményt, ami bizonyossággá válik: „*Mert nem hagysz engem a holtak hazájában, nem engedted, hogy híved szálljon a sírba.*” (Zsolt 16,10)

Az utolsó tétel, amelyet ma még közösen meghallgatunk, egészen más karakterű; ami az előző tételben még csak sejtés, az most valóságként tárul elénk. A nagyszabású F-dúr kórus egy olyan zsolttárt idéz, amely advent oszlopa (advent negyedik vasárnapjának egyik olvasmányja); ez alapján keletkezett a *Jer; tárjunk ajtót meg ma mind* énekünk (EÉ 137). „*Emeljétek föl fejetekeket, ti kapuk, emelkedjétek föl, ti ősi ajtók, hogy bemehessen a dicső király! Ki az a dicső király? Az erős és hatalmas Úr, az Úr, aki hatalmas a harcban. Emeljétek föl fejetekeket, ti kapuk, emeljétek föl, ti ősi ajtók, hogy bemehessen a dicső király! Ki az a dicső király? A Seregek Ura, ő a dicső király!*” (Zsolt 24,7–10)

Nagyhét stációit végigjárni nyár közepén – kívánjuk mindenkinek ezt a nehéz, de gyógyító utat!

■ DR. ECSEDI ZSUZSA

Az ökumené sikeres modellje

▶ Folytatás az 1. oldalról

1980-ban, amikor az egyház neuentdetsai teológiáján elkezdte tanulmányait, Martint először sokkolta a hallgatóságok sokfélesége. Egyikük a sváb pietizmusból jött, és pontosan tudta, hogy a teológiai tanulmányok a hit próbatételét jelentik. A másikat sokkal inkább érdekelt a filozófia, mint a hit, az egyház, a gyülekezet. A harmadik nemrég tért át katolikusból, és tanulmányai után sok gyereket szeretett volna jövendő parókiáján.

Olyan is volt, aki szerint csak evangélikusok járulhatnak az úrvacsorához, reformátusok és uniáltak nem.

Az Úr név szerint ismer mindenkit. Nem csupán felcserélhető számok vagyunk. Ezért fordulhatunk mások felé – fejtette ki Martin. – Nem kell félnünk egy imámtól keresztény istentiszteleten. Nem kell világgosan elhatárolódnunk római katolikus testvéregházunktól ahhoz, hogy pontosan meghatározzuk evangélikusságunkat. Az Úr név szerint ismer mindenkit, és ugyanúgy szeret, mint minket. Minden égtájról összegyűjt, mindenütt ott van.

Az igehirdető ezt ugyanúgy átélte úrvacsoravételkor a tehéntrágyával tapasztott maszaj kunyhóban, mint egy többzetes chicagói gyülekezetben. Az Úr minden különbözőségünkkel, hagyományainkkal, gyarlóságainkkal és tehetségünkkel együtt mindnyájunkhoz szól: „Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!”

Maria Stettner lelkész, a Németországi Keresztény Egyházak Munkaközösségének (ez a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Taná-

csának megfelelő szervezet) bajorországi ügyvivője beszélt a leueneri konkordia szövegéről és fontosabb cikkeiről. Az irat fő megállapításai: a szószéki és úrvacsorai közösség, a lelkesek kölcsönös elismerése, az elkötelezettség közös bizonyágtételre és szolgálatra, valamint az egyházi közösség elmélyítésére. Nem minden egyház csatlakozott hozzá, amely különben egyetért vele. A skandináv egyházak például az egyházi hivatal és a (náluk fennmaradt) apostoli folytonosság kérdése miatt „csak” együttműködnek a konkordiához csatlakozott egyházakkal.

Michael Martin egyházfőtanácsos a reformációtól kezdve jelölte ki a konkordia helyét. A tolerancia a protestantizmusban a 18. századig, a felvilágosodás koráig nem érvényesült, Németországban például több boszorkányt égettek protestáns, mint katolikus területeken.

1973-ig hasonló volt a viszony a reformátusokkal, mint ma a katolikusokkal. Ma elmondható, hogy a konkordia, illetve az Európai Protestáns Egyházak Közössége által kép-

viselt megbékélt különbözőség az ökumené egyetlen igazán sikeres modellje. Persze ez is csak út a remélte szorosabb egység felé.

Jelen sorok írója a konkordia magyarországi előtörténetéről és fogadtatásáról beszélt. Utalt a március 18-án hittudományi egyetemünkön tartott konferenciára (erről az *Evangélikus Élet* március 24-i száma tudósított). A közös sors, az üldözések eleve közelebb hozták a két egyházat. Az 1830-as abajújkéri és az 1833-as, 1900-ban megújított nagygeresdi egyezmény szinte minden fontos kérdést szabályozott. Az utóbbi 1914-ben – döntően anyagi kérdések miatt – történt felbontása nem érintette az egyezmény vívmányait.

Így a konkordia – amelynek kidolgozásában jelentős szerepe volt *Harmati Béla* későbbi evangélikus és *Kovács Attila* későbbi református püspöknek – nem hozott döntő változást. Ez persze nem jelenti azt, hogy a testvéri viszonyt ne lehetne még tovább erősíteni.

Fakultatív programként a konferencia résztvevőinek nagyobbik fele megtekintette a Magyarországról és a magyar egyházakról szóló képes beszámolót, amelyet élénk beszélgetés követett. A (nálunk állítólag veszélyben lévő) sajtószabadság nem feltétlenül az igazság terjesztését szolgálja.

Ez a konferencia is egy kis lépés volt a magyar-bajor testvéregházi kapcsolatok erősítésének útján. Ehhez pedig hozzátartozik, hogy közösen erősítsük saját felekezettünkön kívüli kapcsolatunkat is.

■ SZENTPÉTERY PÉTER

Quo vadis?

EKME-konferencia Piliscsabán

▶ Folytatás az 1. oldalról

Csütörtök délután *B. Pintér Mártának*, az EKME lelkesi elnökének áhítatával kezdődött meg az együttlét. Ézsaiás próféta vallomása csendült fel, akit az Úr Lelke azzal biztolt meg, hogy örömeikkel bátorítsa csüggedt honfitársait (Ézs 61,3). Ma sem más a Krisztus-követők küldetése – összegezte gondolatait a lelkész –, mint hogy a jó hír, az evangélium hirdetői legyenek szóban, de leginkább a cselekedetek bizonyágtételével.

A hívők „egyetemes misszionáriusságát” húzták alá a pesterzsébeti pásztorok – *Győri János Sámuel* és felesége, *Manyika* – által esténként megtartott bibliatanulmányok is. A konferencia kötetlenebb légköréhez szabott, időnként meghökkenítő megfogalmazásokkal tarkított igehirdetés-sorozaton keresztül Jónás próféta története, Isten akarataival szembeszegülő, dacos alakja bontakozott ki. Új fogalom is született – a pálfordulás mintájára –, a „Jónás-forduló”.

Péntek délelőtt *Reinhild Schneider* lelkész, a konferencia díszvendége, a bajor Mission EineWelt munkatársa tartott előadást Kongóban eltöltött, tizenöt éves missziói munkájáról. Beszámolójából megismerhetővé vált a távoli, egzotikus ország számunkra elképzelhetetlen nyomora, mindennapi élete.

A kongói missziót bemutató referátumot *dr. Korányi Andrásnak*, az Evangélikus Hittudományi Egyetem docensének előadása követte. Arról beszélt, hogy vajon mások-e a misz-

zió előtt álló kihívások a 21. század elején, mint voltak korábban.

A szombati nap két fő előadója *Bálintné Kiss Beáta* tanárnő és *dr. Bálint Zoltán* vízmérnök volt. A házaspár hét évet és hét hónapot töltött Kenyában és Szomáliában. A diavetítéssel, hangszerekkel, élménybeszámolóval tarkított program a hallgatóság elé varázsolta a kenyai utcaképet, a nyomornegyedek hétköznapjait, a gyönyörű tájakat, a kopár félsivatagokat, az árvákat, az özvegyeket, az utcagyerekeket. A fotók, a látottak és hallottak mindenki számára bizonyították, hogy mekkora szükség van a kenyai missziói tevékenység folytatására, az ott – sokszor rendkívül embertelen körülmények között – élő emberek megsegítésére.

A kenyai élménybeszámoló után az ifjúsági tábor résztvevőinek bemutatóját nézhetők meg a jelenlévők. A fiatalok *Varsányi Ferenc* dunaharaszti lelkész vezetésével dolgozta fel a bibliatanulmányokban szereplő Jónás-történetet.

A szombati nap végén *D. Szebek Imre* nyugalmazott püspök *Hová tartunk...* címmel az evangélikus egyházzal, az evangélizációval, a felekezetek közötti együttműködésről osztotta meg gondolatait az egybegyűltekkal.

A vasárnapi záró, úrvacsorai istentiszteleten a liturgiai szolgálatot *Kézdy Péter* helyi lelkész végezte, Isten ígését *D. Szebek Imre* hirdette.

A konferencia szervezőinek nem titkolt reménye volt, hogy a Piliscsabán töltött néhány nap után mindenki választ talál erre a kulcskérdésre: hová tartasz, merre találsz meg Isten vezetésével a küldetésedet?

■ PETRIK ISTVÁN

Demokratikus, demokratikusabb, legdemokratikusabb

Miközben ez év június 19-én a berlini Brandenburgi kapunál *Barack Obama* amerikai elnök a szabadság és a demokrácia győzelméről szózott, történt néhány furcsa dolog a világban. Példának okáért az adatgyűjtési botrány, az úgynevezett PRISM program napvilágra kerülése.

Az Amerikai Egyesült Államok elnökének érkezésekor lezárták Berlin légterét, a híres Potsdamer Platz környékét, a vendéglőknek, éttermeknek, bároknak és üzleteknek pedig be kellett zárniuk. Lepömbálták a csatornafedeleket, hatalmas körzetben eltávolították mindenféle szemétyűző alkalmatosságot. Lezárták szinte a teljes berlini belvárost, a sétahajók nem járhattak a Spree folyón, a metrónak egy része is leállt, és több ezer rendőr, titkosszolgálati „szakember” vigyázta a világ első emberének testi-lelki épségét.

Történt mindez a szabadság győzelmes világában, ahol állítólag nem kell félni, ahol tiszteltben tartják a demokrácia alapértékeit, az egyetemnek mondott emberi jogokat, a magánszférát, a gondolat és a szólás szabadságát.

Emlékszem, abban a néhány évtizeddel ezelőtti, „átkosnak” nevezett rendszerben – ahol általános életmegnyilvánulás volt a félelem – rendszergyalázó vicceinket, kritikánkat csak nagyon óvatosan és körültekintően, lehetőleg meghitt környezetben mertük elsűtni. Féltünk, mert mindenki tisztában volt vele, hogy a „nagy testvér” árgus szeméit rajtunk tartja. Később ki is derült, hogy bizony szemét, fülét, sőt „minden érzékszervét” rajtunk tartotta, jobban, mint hittük volna.

A kölcsönös félelem – a hatalomtólünk, mi pedig a hatalomtól – igen furcsa szimbiózist eredményezett, egy teljesen beteg, érthetetlen, értelmetlen világot. A 89–90-es fordulattal nagy-nagy eufória tört ránk, meg voltunk győződve róla, szentül hittük, hogy vége van a félelem korszakának. Hittük, hogy győzött az igazság és a szabadság, hogy megélethető lesz a teljes emberi méltóság, az Isten vagy természet adta jog. Hittük, hogy vége a gyomorgörcsös, rettegő időnek, a megfigyelések, lehallgatások, besúgások világának. Megjött a várva várt szabad világ, a demokrácia, az abszolút szabadság, igazság, jóság és méltányosság új világa, ahol az ember visszakapja személyisége méltó értékeit.

Röpke mézesévek után azonban az öröm, meglepődöttség és reményesség helyére a kétség, az elkeseredés, az állandó méltatlankodás lépett. A dolgok nem úgy haladtak, ahogy vártuk, reméltük. Az új, szabad világ sem volt olyan szabad, olyan méltányos, ahogy hirdették. A demokrácia értékei is egyre csak relativizálódtak. Lassan, de biztosan tanítottak meg, és tanítanak folyamatosan, hogy „amit szabad Jupiternek, azt nem szabad az ökörnek”. Mert hát ugyan egyenlők az európai polgárok, mégis vannak egyenlők, egyenlőbbek és legegyenlőbbek.

Umberto Eco egyik népszerű esszéjében az új középkor vízióját vetítette ki világunk jövőjére, ahol a részre hulló társadalmat az új feudális nagyurak pénze és magánhaderege fogja valami egészen furcsa, képlekeny jövőbe erőszakolni. Az utóbbi időben nekem egyre inkább az az ér-

zésem, hogy a sokféle széttöredezés helyett, a mozaikszerű feudumok helyett egy nagy globális, uniformizált világrendbe akarnak bennünket „önként” besorolni.

Adottak a jól meghatározott szabványok, játékos mozgásteretek, trendek és gondolkozási sémák, és jaj annak, aki véletlenül elhagyja a játékteret. Sokkal inkább egy modern, páratlan rabszolgakorszak, a „tökéletes” rendszer kialakulását vélem felfedezni a jelenségek mögött.

Mert miközben a nagyhatalmak felelős kormányai védik az abszolút értékű nyilvánított demokráciát, a békét, a szabad világot, Isten adta jogainkat, a demokratikus jog- és intézményrendszereket, aközben furcsa csontvázak buknak ki a vezetés szekeréből. Megfigyelés, lehallgatás botrányok, Bilderberg és hasonló illegitim csoportok kulisszák mögötti játéka, vég nélküli politikai, gazdasági leszámolások, lépten-nyomon a nevezett demokrácia megsértése, furcsa zsarolások.

Mítosz az egész összeesküvés-elmélet – mondják –, butító politikai diskurzus, manipulatív propaganda, nem is létezik! Lehet, hogy ez így igaz, de kérdem én, mégis mit jelent sen az, hogy – amint most már hivatalosan is igazolódott – 2009 óta az amerikai és brit titkosszolgálatok módszeresen török fel a világ számítógépeit, és biztonságunkat szolgáló PRISM programmal lesik még a hálózati adatokat is? *Microsoft, Yahoo, Google, Facebook, YouTube, Skype, Apple* és társaik nyakig benne vannak az adatbányászásban.

Vajon miért is lenne biztonságunkat, demokráciánkat szavatoló el-

járás tizennyéves lányom e-mailjeinek, chatjének, egyéb kommunikációjának rendszeres megfigyelése? *Assange WikiLeaks* után most a harmincéves CIA-ügynök, *Edward Snowden* ügyködésétől hangos a világsajtó. Ő mondta (tettét igazolando): „Az igazságot a hatalommal szembeníteni nem kockázatmentes.”

Úgy néz ki, hogy lehet tovább is félni? A „nagy testvér” éber, és figyel rád, vigyázza biztonságodat, szabadságodat, jogaidat, álmaidat, lassan gondolataidba is behatol, Isten helyére lép, és megmondja majd, mit beszélhetsz, mit cselekedhetsz, de azt is, mit gondolhatsz, érezhetsz, akarhatsz?

Nekem ebben az egész izléstelen színjátékban az a legfurcsább, legelenszenvesebb, ahogyan a modern demokrácia feltalálói, a valamikori rabszolgatartók, gyarmatosítók utódai, a szabad világ mai őrei szinte teljesen nyíltan lábbal tiporják a demokrácia alapvető értékeit, minket pedig úton-útfélen kioktatnak és helyre tesznek, mint ostoba kevésbé egyenlőket az egyenlők között.

Én nem szeretném, ha gyermekeim s majdan unokáim generációja újra meg kellene tanulja azt a gyomorgörcsös, mély belső félelmet, amelyet annyi éven át szüleim, nagyszüleim generációja megélt. Nekem nem kell a „nagy testvér”, nem kellene az élet- és szabadságmentésre hivatkozó nemzetbiztonsági ügynökségek. Mi már egyszer megtapasztaltuk, amint *Ceausescu* elnyomó apparátusa – rengeteg embert megnyomorítva – a népi demokráciát, függetlenséget, békét, Románia integritását védte. Védte, de milyen áron...

ÉGTÁJOLÓ

A világtörténelem palettáján előbukkanó újabb és újabb botrányok napról napra megerősítik bennem, hogy ebben a tengelyből kifordult világban bőven van dolga ma is a keresztyén hitnek, erkölcsnek. Bőven van dolgunk nekünk, keresztyéneknek, mert meg kell mutatnunk és hirdetnünk kell a világnak, hogy „nem a félelemnek lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erőt, a szeretetet és a józanság lelkét” (2Tim 1,7). A keresztyén ember mindennapos küldetése nem más, mint Krisztus igazsága, lelkülete és az erő Lelke által áthatni, átalakítani a világot, kiiktatni a félelmet.

Vállaljuk fel ezt a társadalmi szerepet, hassuk át társadalmunkat hitünk erejével: „Istenben bízom, nem félek, ember mit árthat nekem?” (Zsolt 56,12)

Adorjani Dezső Zoltán püspök
Romániai Evangélikus-Lutheránus
Egyház

▶ Folytatás az 1. oldalról

EURÓPAI EGYHÁZAK

▶ Az Európai Egyházak Konferenciájának július 8-án befejeződött budapesti közgyűléséről előző számunkban részletes összeállításban számoltunk be. Jelen számunk címloldalán részletet közlünk a tanácskozás záródokumentumából, és vezércikkünk is a konferenciáról szól. Alábbi összeállításunkban folytatjuk a konferencia résztvevőivel készített villáminterjúk közzétételét. Az interjúkat a konferencia idején, tehát a záródokumentum elfogadása előtt készítették tudósítónk. A résztvevőtől azt kérdezték, mit tartanak a konferencia fő feladatának, valamint hogy valóban úgy gondolják-e, hogy a szervezet késésben van.

■ A villáminterjúkat készítette: BALLA MÁRIA ÉS KINYIK ANITA

Joannisz thermopülai ortodox püspök

– Mi volt kedvére való a konferencia idején és a szervezés időszakában, és mivel nem volt elégedett?

– Nem az első konferenciám ez a mostani. Háromszor voltam már CEC-közgyűlésen, egyszer pedig az Egyházak Világtanácsának konferenciáján vettem részt küldöttként. Tehát nem ismeretlen számomra az itteni munkamenet.

– Mi a konferencia legfontosabb feladata Ön szerint?

– A legfőbb dolog segíteni Európának, amely rengeteg spirituális értéket elveszített. A konferencia feladata éltetni a reményt, a közös munka, valamint a fiatalok bátorítása, buzdítása. A legfontosabb gyakorlati tennivaló most az új konstrukció létrehozása. Ez vitákban, a vélemények ütköztetésével történhet meg. A találkozásban születhet újja a konferencia.

– Hogyan vélekedik, lehetséges a jövőben a fokozottabb ökumené a római katolikus egyház teljes körű részvételével?

– Az egység gyönyörű szó, de talán nem annyira illik ide. Mi itt megpróbálunk együttműködni. Egy Istenünk van, Krisztus pedig a világ reménye. Ez az, amit meg kell próbálnunk szem előtt tartani. Ez a mi egységünk.

– Elégedett-e a magyar szervezők munkájával? Volt-e olyan, ami gondot okozott Önnek budapesti tartózkodása idején?

– Elégedett vagyok, bár meg kell mondanom, az idősebbek elég zárkóztak tőlünk itt, Magyarországon, mintha a régebbi rezsimek árnyéka ülne rajtuk. Önök fiatalok, ezeket nem élték meg, de a nagyszüleik, szüleik igen. Most is érzékelhető a kormány részéről néhány furcsaság. De lépésről lépésre „rendet lehet tenni”. Önöknek véghez kell vinniük a saját forradalmukat. De nem tüntetésekkel, lázadásokkal, hanem szellemben kell szabadnak lenni. Krisztus felszabadítja az elmét. Ebben kell bízni.

Stephanos, Tallinn és Észtország metropolitája, az Észt Apostoli Ortodox Egyház küldötte

– Véleménye szerint mi volt a konferencia legfontosabb feladata?

– Számomra mindenekelőtt a CEC identitásának megőrzése volt a legfontosabb. A CEC missziójának folytatásához új alkotmányra volt szükség, új problémákkal kellett szembenéznünk, ezekre új válaszokat kellett találnunk. A legfontosabb azonban mégis az, hogy a CEC egy nagy fórum, az összes európai egyház fóruma. Vagyis nemcsak a nagy egyházak szervezete, hanem az olyan kis egyházaké is, mint amilyen a miénk is.

A párbeszédén keresztül megérthetjük, hogy mindannyiunknak szüksége van a másira, együtt dolgozunk Krisztusért és az egyházunkért. Számomra ez a CEC legnagyobb érdeme, és ezért is vagyunk tagok, ezért jöttünk ide, mert számunkra ez az egyetlen lehetőség, hogy a többi európai egyházzal kapcsolatba kerüljünk. Reményeim szerint ezt a vonást őrizzük meg.

– Mit gondol, elképzelhető-e a jövőben, hogy a római katolikus egyház aktív együttműködésével jöjjön létre egy széles szövetség?

– Természetesen minden kereszténynek azt kellene célul kitűzni, hogy együtt dolgozzunk, s nem csak a társadalmi munkákban. Közösen kell az egyházak egységére vezető utat megtalálnunk, és talán ez a legnehezebb.

– Hogy látja az egységet a CEC-en belül? Az Orosz Ortodox Egyház például nincs itt.

– Az oroszok nem jöttek el, mert olyan önfejtűek, mint a gyerekek. Nekik is tisztelniük kell a CEC alkotmányát. Senki nem küldte el őket a CEC-ről, azért távoztak, mert a mi kis egyházunk, az észt egyház felvételt nyert a CEC-be. Ez jelenti a problémát az oroszok számára. Mi ma már szabad országban élünk, ez a kis helyi egyház létezik. Nem ellenségeink az oroszok, de nem is vagyunk testvérek. Mi boldogok lennénk, ha eljöttek volna, de nem ilyen feltétellel. Egyszerűen nem etikus, amit követelnek. Ők meghozták a döntésüket, de vissza kellene térniük az alkotmányhoz, amelyet minden tag tiszteltben tart. Nem a CEC a probléma, hanem ők.

– Elégedett-e a magyar szervezők munkájával, illetve volt-e valami, ami nehézséget okozott?

– Először találkoztam magyar emberekkel, nagyon szimpatikusak, kedvesek. Nagyon szívélyesen fogadtak minket itt. Sok új kapcsolatot kötöttünk, nagyon boldog vagyok, hogy itt lehettem. Remélem, visszatérek még ide, de akkor már nyaralni.

Papok, pópák, pásztorok a közgyűlésen

Ki gondolná, hogy Budapest XIII. kerületének panelszívében egy olyan futurisztikus-kulturális tér kapott helyet, mint amilyen a RaM (Radnóti Miklós) Colosseum? 2011 óta várja látogatóit a főváros első élményszínházaként hirdetett épületkomplexum, mely július első hetére nagyon is valóságos darabot vitt színre: Európa keresztényei összefogásának kérdéséről CEC-közgyűlés címen.

Vajon zöld ágra vergődnek-e a delegáltak? Győzhet-e a „bibliás irány”? Szóhoz jut-e a kisebb? Lesz-e igazi párbeszéd? Lesz-e európai egység? Az ökumené kifejezés valódi töltettel bír-e még? Mekkora a tét? Mindezek a kérdések megfogalmazódhattak a szemlélőben az Európai Egyházak Konferenciájának (Conference of European Churches, CEC) július 3. és 8. közötti közgyűlésén.

A körfolyosón cirkálva sokféle felekezeti öltözetet csodálhatott meg a laikus. A zöld pólós önkéntesek vigyázó szemei előtt, kávé mellett folyt az eszmecsere a különböző nemzetiségű és felekezetű, feltehetőleg egyes alkotmánypontokkal kapcsolatban eltérően vélekedő, de egyformán CEC-igénylő képviselők között.

Reverenda, fejedő, tekintélyes szakáll. Kissé megilletődve közeledtünk az egzotikusnak tetsző egyházi méltóságokhoz, de rövid úton rájöttünk, nincsen rá ok, szívesen nyilatkoznak, és érdeklődve fordulnak felénk. Akár a ciprusi püspök, akár az észt egyházfő.

Természetesen nemcsak férfiak kép-

viselték Európa különböző egyházait a nagygyűlésen, hanem – egyharmad arányban – hölgyek is. A körfolyosón tehát kisebb – hol lágyabb, hol öntudatos-kopogós – léptek is előfordultak, s ez a megújult bizottsági összetételből is látszik: az utolsó szavazás jóvoltából a nők majdnem ugyanannyian képviselhetik egyházukat a CEC központi bizottságában, mint a férfiak.

Egyházunk delegáltjai – Cselovszkyné Tarr Klára, az országos iroda ökumenikus és külügyi osztályának ve-

nőke, illetve a Panamai Episzkopális (Anglikán) Egyház püspöke vihette volna el a konferencián. Az esemény fő előadójaként hívták meg a sugárzó dél-amerikai, aki a színpadon szót emelt a kisebbségek egyenjogúságáért is. A kulisszák mögött pedig elmesélte, hogy korábbi magyarországi látogatása során egy, a hátrányos helyzetűekkel foglalkozó ortodox gyülekezetben milyen sok jót tapasztalt. Állítása szerint ilyen pozitív, segítő hozzáállásra volna szükség a romakérdésben.

KAROLY GYÖRGY TANÁCS FELVÉTELE

zetője, László Virgöl teológiai referens és Garai Szilvia, a finn nagykövetség munkatársa – napról napra friss hírekkel vártak bennünket, testvériesen megosztva velünk a zárt ülések nyílt kérdéseit, a voksolások menetét vagy nagyvonalú mellőzését.

A retorikai profizmusért a pálmát alighanem Julio Murray, a Latin-amerikai Egyházak Tanácsának (CLAI) el-

Majd minden megszólaló hangsúlyozta a fiatalok, a következő generáció feladatainak fontosságát. Pedig nem sok ifjú delegálttal találkozhattunk az eseményen, habár Garai Szilvia evangélikus ifjúsági küldöttet – akinek, mint mondta, más a munkaterülete – egyetlen magyar lutheránusként a CEC gazdasági bizottságába választották be.

■ – KANYIKA –

Rebeka Højmark Svenningsen, a Dán Evangélikus-Lutheránus Egyház megfigyelője

– Mi a feladata egy megfigyelőnek?

– A Dán Evangélikus-Lutheránus Egyház delegációjának tanácsadójaként érkeztem, én igazítom el a csoport tagjait a napirenddel és a programpontokkal kapcsolatban.

– Mi tetszett Önnek a konferencián, és mivel nem volt elégedett?

– Rendkívül hosszúra nyúltak a tanácskozások. Ellenben az ételek nagyon ízlettek. Nagy öröm régi barátokkal találkozni és újakat megismerni a testvéregyházakból. Nekem ez az első CEC-közgyűlésem, első alkalommal láttam a rengeteg egyház képviselőit így együtt. Nagyon érdekes az együttműködés dinamikája, ez nagyon tetszett. Bonyolult eljárás egy új alkotmány elfogadása, nem min-

denki volt megfelelően felkészülve egy ilyen komoly döntésre, ez viszont kevésbé volt rokonszenves.

– Mit gondol, mi a konferencia legfontosabb feladata?

– Mögöttünk van az új alaptörvény elfogadása, ez nagyon lényeges volt. Megszületett a döntés, így továbbléphetünk, koncentrálnunk az új feladatokra. Időszerű volt már. Azt hiszem, a tagok is arra áhítoznak, hogy a vitatkozás után akcióba lendüljenek.

– Miként látja az ökumenikus egység lehetőségét a római katolikus egyházzal?

– Azt hiszem, a mi életünkben nem jön létre még a szűkebb értelemben vett egység sem. Merthogy a ker-

désnek csak az egyik fele az, hogy lehetséges-e, a másik viszont az, hogy az egyházak tényleg ezt akarják-e. Felhőtlenül egymás mellett élni, egymást tiszteltben tartani, párbeszédet folytatni – ez lenne az ökumené célja. Nagyon szép lenne, ha megvalósulna az egyházak egysége, de jelenleg szerintem nem túl jók a kilátások.

Felix Beck, az Európai Ökumenikus Ifjúsági Tanács képviselője

– Önnek mint az ifjúsági tanács képviselőjének mi a feladata a konferencián?

– Az Európai Ökumenikus Ifjúsági Tanács társult szervezetként vesz részt a nagygyűlésen, nem tagja a CEC-nek. Olyan külön feladatokkal foglalkozunk, amelyek nem tartoznak a CEC fő hatáskörébe. Főleg tanácsadó szerepünk van, hozzájárulunk a CEC mindennapi életének működéséhez, bekapcsolódunk az egyeztetésekbe, együttműködünk különböző projekteken, szemináriumokat és tréningeket vezetünk együtt, ha van rá lehetőség.

Tanácsadóként részt veszünk a gyűléseken, tájékoztatjuk a delegációkat az aktuális kérdésekről, elsősorban azokról, amelyek a fiatalokat, a fiatal generációk érdekeit érintik.

– A konferencia mottója: „Most tehát miért késlekedsz?” Ez azt jelentené, hogy késésben vagyunk?

– Lehet, hogy némelyeknek úgy tűnhet, hogy a CEC az időt húzta, és a döntést hamarabb meg lehetett volna hozni, de az európai ökumené nem egyszerű feladat. Hosszú ideig eltart, mire az egyházak egy ilyen összetett szervezetben, mint a CEC, egyetértésre jutnak, megtalálják a közös hangot, a közös megoldást.

A CEC megújulására ez a konferencia volt hivatott pontot tenni. Nem lehetett cél, hogy behajszoljanak minket gyors, át nem gondolt döntésekbe. A mottó talán nyomást akart gyakorolni a delegációkra, hogy végigvigyék a folyamatot, de mint mondtam, ez nem akadályozhatta meg a párbeszédet.

BALLA MÁRIA FELVÉTELE

– Mi a véleménye a konferenciáról, milyennek látja a szervezést és az elszállásolást?

– A vendéglátást illetően senkinek sem lehet oka panaszra. Fontos, hogy a résztvevők jól legyenek informálva a rendezvény, a szállás, az étkezés körülményeiről, és a rendezők mindezt nagyszerűen megszervezték. Sok magyar közreműködő is segített, hogy ez a konferencia sikeres legyen.

KONFERENCIÁJA

VISSZATEKINTÉS

Skandináv vendégek Csőváron

▶ Az Európai Egyházak Konferenciája tizennegyedik nagygyűlésének néhány résztvevője a rendezvény utolsó előtti napján a csővári evangélikus gyülekezetet is meglátogatta. A delegáció az észak-európai tagországok képviselőit tartalmazta: Kari Mäkinen evangélikus érsek Finnországból, Jenna Persson Dániából, Marianne Kronberg és Hannah Kroksson Svédországból, Andreas Henriksen Aarflot pedig Norvégiából. A Csővári Evangélikus Egyházközség ilyenformán, ha egy napra is, rendkívüli eseménynek lehetett részese.

Az istentisztelet előtt már a templomajtóban a csővári népviseletbe öltözött kántor fogadta a nagygyűlés delegátusait. Mivel Maria Agústsdtír izlandi evangélikus lelkész nő sajnos megbetegedett, a kétnyelvű istentisztelet eredeti tervei módosultak. Míg a csőváriak Laczi Roland magyar nyelvű prédikációját hallgatták, a vendégek sem maradtak igei útravaló nélkül: a lelkész nő előre megküldött angol nyelvű prédikációját olvashatták el.

Az énekkari szolgálat után a csővári gyülekezet felügyelőjének köszöntője hangzott el magyarul és angolul, majd Kari Mäkinen finn evangélikus érsek (képiünkön a második sorban középen) mondta el néhány szóban látogatásuk célját, elevenítette fel korábbi magyarországi élményeit, és Isten áldását kérte az egybegyűltekre. Jókívánságait Pap Kinga Marjatta, egyházunk országos irodája ökumenikus és külügyi

osztályának referense tolmácsolta. Csőváron rövid interjúra is kérhették az érseket. (E tudósítás alatt olvasható. – A szerk.)

Az istentisztelet után az imateremben terített asztal várt mindenkit. A kötetlen beszélgetések során a tolmácsok segítségével jobban megismerhették egymást a házigazdák és a vendégek.

■ LACZI ANIKÓ

A SZERZŐ FELVÉTELE

Első az egyenlők között

Aki válaszol: Kari Mäkinen finn evangélikus érsek

– Érsek úr, melyek a CEC legfőbb céljai?

– A CEC céljait tekintve két fő irányról beszélhetünk. Az első az, hogy megteremtsem egy platformot, fórumot az európai egyházak számára, ahol megismerhetik egymást, és párbeszédet kezdeményezhetnek egymással.

Másrészt azért van szükség a CEC működésére, hogy erősítse az egyházak közös hangját. Például a magyar és a finn egyházak hangja külön-külön gyenge, de együtt erősebbek.

– Magyarországon az evangélikus egyházban nincs érseki cím. Ezért különösen is érdekes számunkra, hogy érsekként mi is az Ön feladatköre.

– Mi Finnországban azt mondjuk, hogy az érsek „primus inter pares”, azaz első az egyenlők között. Én csak egyike vagyok a tíz finn püspöknek, de vannak különleges feladatai

im is, mint például az érseki konferencia elnöklése. Nem vagyok a többi püspök főnöke, egy szinten vagyunk. Egyes egyházakban létezik a vezető püspöki cím, ahhoz tudnám hasonlítani. Nálunk történelmi okokból maradt meg ez a rang és elnevezés; a nyugati tradícióból származik.

– Munkájának mely területe áll a legközelebb Önhöz?

– Mielőtt püspök vagy érsek lettem volna, vidéken dolgoztam lelkészként. A munkám része volt – s ez nagyon közel állt a szívemhez –, hogy kapcsolatot teremthessem az emberekkel, és meghallgathattam sokak életének a történetét. Sajnálom, hogy mostani pozíciómban kevesebb alkalmam nyílik erre.

– Azt mondta, hogy az egyházak hangja erősebb, ha együtt szólnak fel, illetve hogy munkájának része, hogy az egyházat képviselje a nyilván-

nosság előtt. Mi az az üzenet, amelyet a legfontosabbnak tart eljuttatni az emberekhez a mai világban?

– Ezt nem lehet egy mondatban, néhány szóban összefoglalni. De nagyon fontos oldala a tradicionális keresztény hitnek a remény üzenete. Ez különösen igaz a jelenlegi helyzetben, amikor olyan kérdésekkel kell szembeesznünk, mint a globális felmelegedés vagy a gazdasági válság. Fennáll a veszélye annak, hogy az emberek depresszióssá válnak.

Ezért az egyház üzenete a remény kell, hogy legyen. Ebben a világban, ahol a szociális problémákat a gazdaság szintjén próbálják megoldani, az egyház egy másik nyelvet kínál, egy teljesen más megközelítést az élethez, amelynek középpontjában Jézus Krisztus áll.

■ NEMECZ ZSUZSA és NEMECZ ANIKÓ

Pernilla Blind svéd önkéntes munkatárs

– Honnan érkezett, és milyen céllal jelentkezett a konferenciára?

– Svédországból, Stockholmból jöttem, stewardként érkeztem. Azért jelentkeztem, mert többet akartam tudni az európai ökumenizmusról, az egyházak együttműködéséről. Rendezőként különböző problémákat oldottam meg, amelyekkel a hét során szembesültünk.

– Melyik egyházhoz tartozik?

– A Svéd Egyházhoz, ez evangélikus egyház.

– Igen, tudjuk, mi is evangélikusok vagyunk. Hány evangélikus él Svédországban?

– Nehéz kérdés, azt hiszem, az

BALLA MÁRIA FELVÉTELE

emberek hetven százaléka a Svéd Egyházhoz tartozik, tehát körülbelül hatmillió hívő, noha ebben nem vagyunk teljesen biztosak.

– Volt ideje körülnézni Budapesten, vagy csak dolgozott?

– Mindennap volt szabad prog-

ram. Ma például elsétálok a belvárosba, a múlt hétfőn pedig városnéző túrán vettünk részt, nagyon szép volt.

– Akkor jól gondolom, hogy első alkalommal jár Budapesten?

– Igen, és rengeteg új élményben volt részem, itt minden olyan gyönyörű. Az emberek is segítőkészek. Útbaigazítást kértünk egy járókelőtől, de bizonytalan volt, úgyhogy mentünk tovább, amerre gondoltuk. És öt perc után láttuk, hogy utánunk jött – megkeresett, és megmutatta az irányt. Nagy élmény volt, hogy az emberek ilyen kedvesek itt.

Davorka Lovreković (Egyház és Béke ökumenikus szervezet)

– Mit kell tudnunk az Egyház és Béke szervezetről?

– Mi az európai békeegyházakat képviseljük, azaz a kvékereket és a mennonitákat. Ezek a történelmi békeegyházak, de más anglikán, baptista, evangélikus egyházakkal is kapcsolatban vagyunk.

– Mit értékel pozitívként a konferencián?

– Tetszett a résztvevők eltökéltsége, hogy döntést hozzanak. Érezték, hogy sürgető feladat választ találni az európai egyházakkal kapcsolatos égető kérdésekre. Még ha küszködésnek tűnik is, amikor különböző nézeteket kell egyeztetni, nekem nagyon tetszik az eszme, hogy összegyűlünk, és pontról pontra megvitátjuk ezeket a kérdéseket, mivel csak együtt tudunk továbblépni.

– Mit gondol, mi a konferencia legfontosabb feladata?

– Hogy megtalálja a lelkeségen alapuló válaszokat az európai kihívásokra. Fontos a szociális igazságosság, és a tanácskozásnak a béke és a megbékélés üzenetét is közvetítenie kell. Sok évvel ezelőtt a CEC a megbékélés jegyében alakult meg, és ma is nagy szükségünk van erre itt Európában. Sokan úgy gondolnak Európára, mint egységes kontinensre, s ez sok szempontból igaz. Hihetetlen nagy fejlődésen ment át a földrész az utóbbi pár évtizedben, de vannak még kérdések, melyek megoldásához sokkal szélesebb együttműködés szükséges – ennek a megbékélésen és a lelkeségen kell nyugodnia.

– Mennyire elégedett a magyar szervezéssel?

– Egyszerűen csodálatos itt, mindenki nagyon barátságos és nyitott. Nagyon élveztem, hogy ilyen sok fiatal bevontak a szervezésbe, szerintem nagyon fontos, hogy felelősségvállalásra bátorítsuk az ifjúságot, ez nagyon tetszett. Elmondhatom, hogy élveztem az ittlétet.

BALLA MÁRIA FELVÉTELE

Michael Jackson dublini érsek (Ír Egyház)

– Mit tekint a konferencia fő feladatának?

– A konferencia nagy változás előtt áll, mind az ökumené jellegét, mind a társadalmi háttérét tekintve. A helyzet főként a növekvő migráció miatt összetett. Ha a bevándorlók nem találják a helyüket, ha nincs integráció, akkor kemény problémák adódnak, hiszen ők is szeretnének úgy élni, mint az ott élő többség. Európában különböző kultúrák találkoznak vagy éppen összecsapnak. Ezt figyelembe kell venni az oktatás során, akár az egyházzal, akár a kormányzatról van szó. Az egyháznak azt is szem előtt kell tartania, hogy sokan egyáltalán nem járnak templomba, tehát másképp kell megközelíteni, megszólítani őket.

– Késésben vagyunk netán?

– Isten állandóan előrelépésre készítet, ezért tulajdonképp állandóan késésben vagyunk. Az elmúlt évtizedekben olyan szervezeti keret alakult ki, amely nagyon bonyolulttá teszi a konferencia munkáját. Ezért úgy gondoljuk, semmi okunk arra, hogy tovább várjunk.

– Miként gondolja a korszerűsítést?

– Fel kell számolni a párhuzamoságokat, alkalmassá kell tenni a konferenciát arra, hogy jól együttműködjön a hasonló irányzatú szervezetekkel. Ez lehet a szélesebb és hatékonyabb tevékenység alapja.

– Kérem, mutassa be néhány szóval az egyházát!

– Mint bizonyára tudják, az Ír-sziget egynegyede, az északi rész az Egyesült Királyság része, háromnegyedén viszont az önálló Ír Köztársaság fekszik. Írországból sok európai államhoz hasonlóan római katolikusok és protestánsok is élnek, de a katolikusok elsőprő többséget alkotnak. A katolikus-protestáns viszonyt a történelmi múlt alaposan megterhelte. Mi kis egyház vagyunk, de nem mindig a nagy egyházak vannak kedvező helyzetben.

KAROLY GYÖRGY TAMÁS FELVÉTELE

A konferencia záró istentisztelete

HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA FELVÉTELE

ÚJRA VIRUL A

Bal kézzel kezelők. Egyenes lelkű egyenruhások. A régi nótát fújják, mely oly fülbemászónak bizonyul, hogy új idők új dalának is beillik.

A cserkészlet második száz évét is megkezdte. Szükség van a játékra, a fogadalomra, kell a sátor, kell a bátorságpróba, az Y generáció gyermekei is szomjaznak a természetet és a tiszta törvényeket. De még mennyire!

A nagy százalékban katolikus felekezetűek alkotta cserkészmozgalom kereszténynek vallja magát – mégpedig radikális-következetesen –, de nem azonosul egyik felekezettel hitvallásával sem. A személyes istenképet, az eleven istenkapcsolatot és ennek közösségben való kamatoztatását hangsúlyozza. A cserkészek fontosnak tartják ugyanakkor, hogy ki-ki – örstöbbségtől függetlenül is – megélhesse saját identitását és a felekezete szerinti hitgyakorlatot. Katolikus és protestáns lelkiismereti mozgalmakkal egyaránt találkozhatunk a cserkészeten belül, de csatlakozhatnak például a Hit Gyülekezetének ifjai is.

Vallásosságról, testvériségről, nevelési elvekről kérdeztem a Magyar Cserkészszövetség két kulcsfiguráját, *Buday Barnabás* evangélikus elnököt és *Solymosi Balázs* katolikus vezetőtiszttel.

▶ KINYIK ANITA összeállítása

A cserkészlet törvénye

1. A cserkész egyenes lelkű, és feltétlenül igazat mond.
2. A cserkész híven teljesíti kötelességeit, melyekkel Istennek, hazájának és embertársainak tartozik.
3. A cserkész, ahol tud, segít.
4. A cserkész minden cserkésztestvérét tekint.
5. A cserkész másokkal szemben gyöngéd, magával szemben szigorú.
6. A cserkész szereti a természetet, jó az állatokhoz, és kíméli a növényeket.
7. A cserkész feljebbvalóinak jó lélekkel és készségesen engedelmeskedik.
8. A cserkész vidám és meggondolt.
9. A cserkész takarékos.
10. A cserkész testben és lélekben tiszta.

EGY LILIOMTÓL A CSERKÉSZLET VIRÁGZÁSÁIG

Kis cserkészlet történelem

A cserkészlet megalapítója, *Lord Robert Baden-Powell of Gilwell*, azaz *Bi-Pi* a brit hadseregben szolgáló katonatisztként. Amikor a dél-afrikai Mafeking várát védte a búrokkal szemben, figyelte a védelemben segédkező fiúk ügyességére és találékonyságára. Ennek hatására megírta a *Scouting for Boys*, azaz a *Cserkészlet fiúknak* című könyvét, majd megszervezte az első legendás cserkészletet Brownsea szigetén. A mozgalom jelképének a liliumot választotta, amely a katonai térképek szélrózsáin az irányt jelöli.

A cserkészlet járványszerűen terjedt a világban. A Magyar Cserkészszövetség 1912 decemberében alakult meg a Kálvin téri református templomban. A magyar cserkészlet erősségét mutatja, hogy 1933-ban a negyedik világtalálkozót, azaz dzsemborit Gödöllőn rendezték meg ötvennégy nemzet cserkészleány részvételével.

1919-ben az első magyar lánycserkészcsapat is összeállt, '24-ben önálló szövetségük alakult, majd Parádon '28-ban létrejött a cserkészleány-világszövetség, '39-ben pedig ugyanitt tartották a cserkészleányok első világtalálkozóját.

Habár '42 és '45 között a cserkészek aktívan kivették a részüket például a Magyar Vöröskereszt munkájából, e szolgálat nem bizonyult elégségesnek a későbbi hivatalos működéshez: '48-ban, a kommunista hatalomátvétel után a cserkészletet betiltották. Persze a bátrabbak működtek tovább, illegálisan.

A szövetség '89-ben alakult újjá, idén pedig megkezdte újabb száz évét.

Egyenruha – egyenrang

„A rövidnadrág nagyon is komoly dolog” – támasztotta alá e tézist a kormányzattal folytatott, hét hónapos vitasorozat, amelynek eredményeképp az egyenruhások kiharcolták, hogy ne csak egy ciklusra szóljon a megállapodás.

De miért csodálkozunk ezen? Hisz 1920-ban, amikor a brit uralkodó a főcserkészletet kiténtette, az a Buckingham-palotába is egyenruhában ment, és mivel nem dobták ki, a cserkészegyenruha a legmagasabb protokollpróbát is kiállta.

Am nem csak ilyesféle határhelyzetekben fontos az egyenkendő, egyenrang, no meg a hársfaleveles kítűzők büszke viselete. Az együvé tartozást és egységet fejezi ki, de nem csak a külsőség szintjén. Gondoljunk csak az 1910-es évek első magyar cserkészcsapatának összetételére: volt ott arisztokrata, paraszt- és proletáriavadék egyaránt, de a társadalmi különbségek egyenruhába bugyolálva eltűntek. A terepszínű rövidnadrágosok tehát tudják: nem a ruha teszi az embert: Isten előtt mindannyian egyek!

A krémes – nevelésügyileg – rémes...

Hogyan lehet másodpercek alatt egy hét kőkemény nevelési munkáját tönkretenni? – teszi fel *Balu* a kérdést, majd rendre meg is válaszolja.

– Örök élményünk, hogy miután hat nap alatt vérrel-verítékkel, nagy nehezen elérjük, hogy Pistike valamelyest közösségben gondolkodjék, megjön apuka-anyuka, és azt súgja Pistike fülébe: csak neki van krémes!

Mi azt szoktuk kérni a csapatokban, hogy a szülő süteményt *ne* küldjön, vagy ha küld, az *negyven* adag legyen.

Balu kapitány története

Interjú Solymosi Balázs országos vezetőtiszttel

▶ **Mikor belépek az Új Nemzedék Ház udvarára, öblös hang, majd ehhez méltó fizikai struktúra és vig kedély fogad Solymosi Balázs, közkeletűbb nevén „Balu” személyében. Az öscserkész cserkészsé válásának történetéről kérdezem.**

– *Hogyan került kapcsolatba a mozgalommal?*

– 1986-ban egy velem körülbelül egykorú fiúval keveredtem barátságba, majd egy illegálisan működő cserkészközösségbe, amely hivatalosan tájfutó-egyesület volt ugyan, de valójában mindenki cserkészletet művelt benne. Mi tagadás, nem kellett nagy teljesítmény ahhoz, hogy minősített sportoló lehessenek, így az összes fennmaradó időmben cserkészkedhettem. Ez a közösség aztán lassan felbomlott, míg én – ugyanezzel a barátommal – átkerültem a Városmajorba, az ország egyetlen hivatalosan is fűcserkészcsapatába, ahol a mai napig vezető vagyok. Ettől kezdve tehát folyamatosan benne voltam a cserkészletben.

– *Van-e valamiféle feltétele a tagságnak?*

– Bárki lehet cserkész, aki nyitott az elveinkre, és elfogadja azokat a kereteket, amelyek között működünk. Az, hogy mi önkéntes, vallásos és politikamentes ifjúságnevelő mozgalom vagyunk, nem jelenti azt, hogy ezeknek az alapelveknek rögtön meg kell felelni. Elköteleződni azonban ezek nélkül nem lehet. Lehet valaki vallástalanul tag, de mire fogadalmat tesz, el kell jutnia egy személyes istenképhez. Mi azt mondjuk, ehhez minimum fél év kell: azért, hogy valamit tapasztaljunk egymásból, hogy megbizhassunk a másikban, akár egy kiránduláson a tájékozódás, akár a használható sátor felverése szempontjából. Ahogy egy kedves cserkészársam mondja: „Kell, hogy érezzük egymás lábszagát.”

– *Tehát évről évre egyre „cserkészesebb” az ember?*

– A cserkészlet törvénye leírja, milyen a cserkész, kijelentő mondatokban. Minden reggel fölkel, és elhatározza, hogy ma e szerinte fogja élni az életét, és minden este megvizsgálja a lelkét, aztán persze rájön, hány helyen nem

sikerült megugrania a léceit. És akkor másnap megint fölkel, és újra elhatározza... Ez a játék így megy napról napra. Kereszténynek lenni is ugyanilyen nehéz történet.

– *Milyen konfliktusok adódhatnak a cserkészvilág és a külvilág között?*

– Az önkéntességgel kevés probléma szokott lenni, a politikamentességgel azért több. Van úgy, hogy megpróbálják a cserkészletet egy adott politikai irányzathoz közelebb húzni, de mi ebben nem vagyunk partnerek. Ha például egy település országzászlójának avatására hívnak bennünket, először meg kell néznünk, ki írta alá a levelet. Ha politikai párt, nem megyünk el, de ha mondjuk a polgármes-

mozás és szembesítés követte. Miután ez megvolt, elmondtuk a tettesnek: „Mi még mindig szeretünk, maradhatunk köztünk, de ehhez vannak feltételeink: egy évig nem hordhatsz nyakkendőt, és a következő két félévben fél-fél jegyet kell javítanod az átlagodon.” Erre az illető azt mondta, nem vállalja. Ez nem a mi döntésünk volt. Mi adtunk egy keretet, amelybe ő nem tudott beilleszkedni. Ennyi. Az semmiképp nem volt elfogadható számunkra, hogy továbbmegyünk, mintha mi sem történt volna.

– *Hogyan „definiálják” a cserkészek a vallásosságát?*

– Van egy transzcendens hatalom, valóság, ezt magyarul az *Isten* szóval jelöljük. Az egyénnek élő, személyes kapcsolata van vele. A másik dolog a közösség, amelynek részesei vagyunk, és amelynek tagjaihoz hasonló életvitelt folytatunk.

„Magam módján” vallásosság nem létezik. Nem lehet valaki kicsit lutheránus, kicsit református. Legyek vagy ez, vagy az, vagy amaz.

Én római katolikus cserkészvezető vagyok. Nem nehéz levonni a következtetést, hogy ilyenformán bajosan tudok valakit jó evangélikusá nevelni. De tudok példát mutatni a vallásos életre, a személyes hitre. El tudom mondani, miért fontos nekem a vasárnap áldozás, tudok párhuzamot vonni – de nem tudom, milyen az úrvacsoravétel, mert még sosem vettem úrvacsorát.

Meg kell tanulnia az elnök úrnak (*a Magyar Cserkészszövetség elnökének, Buday Barnabás evangélikus lelkészének – K. A.*), hogy nem lehet az Atyával kezdeni az imádságot, mert a többséget ezzel azonnal keresztvételre szólítja fel. És aztán kezdheti előlről az egészet. Nagyon jó, hogy ő hivatásként – vagyis lelkészként – van a saját felekezetében, mert így sokkal érzékenyebben reagál a vallásosság jelenlétére. Ugyanakkor egy olyan felekezethez tartozik, amely – mi katolikusként úgy érezzük – könnyebben elenged dolgokat. Például hogy vasárnap kell-e templomba járni. Értjük mi a lutheránus álláspontot: alakuljon ki az igény a templomba járásra. Az evangélikusoknál valahogy mégsem alakult ki úgy, ahogy nálunk a kötelező jelleg eredményeképpen.

ter, akkor természetesen igen, hisz a polgármester az adott település közösségének képviselője.

Tudvalevő az is, hogy tavaly stratégiai megállapodást kötöttünk a magyar kormányval. Kemény munka volt elérni, hogy ne legyen a szerződésben határidő – merthogy mi egy ciklusra senkivel nem szerződünk. Mi nagyobb lépésekben gondolkodunk. Vagy örökre szerződünk, vagy nem szerződünk egymással.

– *Mit rejt az „ifjúságnevelés” fogalma?*

– Nem tudjuk a „tuti frankót”. Mutatunk egy utat. Legfontosabb partnereink a család, a templom és az iskola. Csak velük együttműködésben tudunk nevelni.

Nem is olyan rég volt egy kínos és szomorú eset. Az egyik cserkész lopott. Az incidenst négy hónapos nyo-

C S E R K É S Z L I L I O M

Új cserkésznemzedék

Interjú Buday Barnabás evangélikus lelkéssel, a Magyar Cserkészszövetség országos elnökével

► Ha kell, „gigaistentiszeletet” tart a táborban, beszédet mond a parlamentben, az újdonsült cserkészirodában pedig előszeretettel anekdotázik. **Buday Barnabás** arnót-újsanálói evangélikus lelkész, a Borsod-Hevesi Egyházmegye esperese fásori diákként került közel a cserkészethez. 2006 óta ő a Magyar Cserkészszövetség országos elnöke. Egenruhában lép be a padlástérbe, mély baritonja alaposan megrezzegteti a diktafon elektronikus kijelzőjét... Budapest VI. kerületében, a Új Nemzedék Ház elnevezésű irodaépületben beszélgetünk.

– Mi zajlik a szövetségnek ebben az irodájában, és miként kerültek ide a cserkészek?

– Mivel a Tömörkény utcai székházunk már jó ideje igen szűkösen bizonyult – előfordult, hogy már a tárgyalóban is hárman háromféle projekten dolgoztak –, helyet kerestünk. Így kaptunk lehetőséget arra, hogy itt – több más, tőlünk független ifjúsági szervezettel együtt – egy projektirodát állítsunk fel.

Tavaly nyáron együttműködési megállapodást kötöttünk a kormánnyal. Sikertől elnézve, hogy a megállapodás nem csupán erre a választási ciklusra szól: mi a mindenkori magyar kormánnyal szerződünk. A megállapodás – amelyet nem mi kezdeményeztünk – kifejezte a felénk irányuló figyelmet. A munkánk iránti megbecsülés része ez a lehetőség.

Most vagyunk nyolcezeren, négyezer-ötszáz taggal szeretnénk növekedni a következő években. Az iroda ezt a célt szolgálja. A különböző munkacsoportok – kommunikáció, nevelésügy, vezetőképzés – dolgoznak itt. Főállású munkatársak, illetve rendkívül sok önkéntes egyaránt. Végre mindezekhez van terünk.

– Sokat lehetett hallani mostanában a cserkészekről a Nagykövetség épülő cserkészközpont kapcsán. Mire készülnek, és hogyan nyerték el a nagykövetségi kastélyt parkostul, műemlék épületestül?

– Nagyon érdekes történet ez. Intenzív időszak áll mögöttünk, az egyeztetések mostanra jutottak oda, hogy megszülethetett a döntés: megkaphatjuk az utóbbi években már használaton kívül álló – éppen ezért felújításra is szoruló – kastélyt és a hozzá tartozó kertet. Hosszú és fárasztó tárgyalássorozatot folytattunk a kormánnyal és a történetben érintett egyéb felekkel. A fő „harcos” ebben **Balu** volt. („*Baluvál*”, azaz *Solymosi Balázssal* interjúnk a szomszédos hasábkon olvasható. – A szerk.)

– Ha jól tudom, a kastély kapcsolódik is valamiképp a cserkészet történetéhez...

– A Tiszának volt eredetileg a nyaralója, akik – egy házasság révén – rokonságban álltak a *Telekiekkel* – *Teleki Pál* pedig ugye főcserkészünk volt. Más kérdés, hogy az egy másik *Teleki-ág*, de talán ne firtassuk. (*Nevet.*)

– Hogyan formálják majd saját képükre az impozáns tereket, épületeket, hogyan lesz a Tisza-birtokból „az ország legnagyobb játszótere”?

– Maga a terület egy nagy park. A benne álló épületek – műemlékek lévén – természetesen megmaradnak, viszont más-más funkciót kapnak. Újra kell gondolni, milyen szerepük lehet a cserkészek és az idelátogatók életében. Egy reprezentatív épület – jelesül a kastély – a protokoll szempontjából lehet fontos, az iskola a nevelést szolgálja. A Szent Sebestyén-

kápolna a Tisza család temetkezési helye volt. Ez és a körülötte formálódó terek talán egy olyan része lehet majd a parknak, ahol lehetőségünk lesz a hitünket gyakorolni – hiszen ez a magyar cserkészetben alapvető fontosságú. A hit itteni, gyakorlati

megéléséhez tehát hozzáadódik a hely „spiritualitása” is.

Ezenkívül – hogy a prózaibb, ám szintén létfontosságú dolgokat is elsoroljuk – van még konyha, étterem, irodának alkalmas helyiségek, a vendégeknek szálláshely. Lesznek nagy sportpályák, lesz egy majdnem tornacsarnok – tornaszoba –, egy naplempark, hiszen a „fenntarthatóság” nem csupán szólam, valóban szeretnénk a gyakorlatban is fenntartható módon működni. Még nagyon képlekenyek a tervek. Sok az ötlet, nagy a lelkesedés.

Fontosnak tartjuk elmondani, hogy ez a hely nem zárvány lesz. Együtt akarunk működni – többek között – a nagykövetséggel. Például hétvégenként a helyi termelők idehozhatják majd az eladásra szánt termékeiket a parkolóban kialakítandó piacra.

Három év múlva lehet, hogy minden hétvégén három esküvőt kell majd levezényelnie a helyi gondnoknak. Vagy, természetesen, öt év múlva például az evangélikus egyház országos irodájának gyermek- és ifjúsági osztálya itt tarthatja a nyílt napját. Elképzelhető az is, hogy ha a jövőben nemzetközi lutheránus konferenciát szerveznek, akkor mi fel tudjuk ajánlani hozzá a helyet – hogy hazabeszélgék...

Nyitottak vagyunk tehát mindenki felé. Szorosabb kapcsolatot szeretnénk ápolni olyan egyházi, illetve civil ifjúsági szervezetekkel, amelyeknek az értékrendje összefér a miénkkel. Jöhetnek ide, tarthatnak programokat, használhatják a lehetőségeket!

– Vajon miért karolta fel a kormányzat 2012–13-ban a cserkészmozgalmat?

– Ebben egyértelműen benne van a segíteni akarás és egyfajta kárpótlási szándék. De mindez a mozgalmat kell, hogy szolgálja. Azokat, akik a

„végvárainkban”, a csapatoknál önkéntesként szabad idejüket áldozzák a fiatalokra. Határainkon innen és túl. Nagykövetségi elsősorban vezetőképző központ lesz. Ehhez minden adottsága megvan, hiszen nagy kiterjedésű terület a főváros mellett.

Minden anyagi támogatásnak akkor van értelme, ha vissza tud épülni a mozgalmat. Mi tulajdonképpen a nemzetnek, az államnak, az országnak teszünk szolgálatot. Olyan fiatalokat képzünk, akik a jövőben különféle közösségeket építhetnek, vezethetnek, vihetnek majd előre – hiszen a tapasztalataik és a felkészültségük képessé teszi őket erre.

– Ön mint „láthatóan cserkész” – sandítok az egenruhára – mennyiben láthatóan evangélikus is?

– Komoly dolog, hogy épp egy evangélikus lelkész töltheti be ezt a tisztséget. Fontos, hogy a többséget respektáljuk, ugyanakkor – mint az egyik kisebbség tagja – nem szeretném, ha csak a többség szava lenne hallható. Lényegesnek tartom, hogy a többség ne feledkezzen meg a kisebbségről, ugyanakkor azt is, hogy a kisebbség tudja és értsék a helyüket.

Aki kisebbségben van, az nyilván arra törekszik, hogy láthatóvá legyen. Én – különösen Borsodban, ahol lelkészként szolgálom – nap mint nap megélem, hogy a kisebbségtől még az is elvétetik, ami je van. Hiszen elég, ha csak néhány evangélikus úgy dönt, hogy nem ragaszkodik ősei hitéhez, máris egész „évfolyamok”, generációk hiányoznak a gyülekezetből. Egy kis közösség sokkal könnyebben sérül, fogyatkozik. Ha látható vagyok, azaz büszkén hirdetem, felvállalom és vonzó módon megélem a hitem, akkor persze meg is tudok erősödni. De alapvetően mások a problémák kisebbségi helyzetben.

Mióta a cserkészszövetség elnöke vagyok – paradox módon –, sokkal mélyebben megértettem, kik vagyunk mi, evangélikusok. Balu a „nagy testvér” gyermeke, nem véletlenül nem beszél „láthatósági” kérdésekről – mutat Buday Barnabás az

asztal másik oldalán látszólag egy-kedvűen ücsörgő cserkészkompa felé. – Sok jó élményem van a katolikus hitgyakorlattal, az elmélyültséggel és elkötelezettséggel kapcsolatban, hiszen – mint országos vezető – sok ilyen alkalmon is részt veszek. És egyre jobban értem azt is, miért vagyok evangélikus. Ugyanakkor nekem mint elnöknek nem az a feladatom, hogy a lutheranizmust képviseljem: ám az ebből fakadó kisebbségi érzékenységet használhatom és kamatoztathatom.

Azt szoktam mondani: csak akkor tudod gyakorolni az ökumenét, ha a saját vallásoddal és a többi felekezettel hitvallásával tisztában vagy. Mi ezt próbáljuk megvalósítani, megélni a cserkészetben. Különösen fontos ez most, hiszen a KözösPont Misszió – a történelmi keresztény felekezetek ifjúsági kezdeményezése – csupán a nyári fesztiválok idején működik. Háttérintézménye, az Ökumenikus Ifjúsági Alapítvány – több mint tízévesnyi komoly együtt munkálkodás után és ellenére – megszűnt. Nekünk a cserkészetben meg kell és meg lehet élni az ökumenét, mert lelkiismeretünk erre sarkall.

– Hogyan lehet nagyban láthatóvá tenni az ökumenikus eszmeiséget, lelkiséget?

– Számomra **Beer Miklós** váci püspök úr – volt cserkészkerületi elnökünk – ad útmutatót ilyen szempontból. Nemzeti nagytáborunk idejére esik – amely augusztus 11–19. között lesz – a legrégebbi magyarországi Mária-ünnep: 15-én Nagyboldogasszony napja. A katolikusoknak ez nyilván nagyon fontos, de például a reformátusokat bajosan tudnánk rávenni az ünneplésre. Itt tehát krízishelyzet adódik, szétszaladhat a nyáj. Mi – Beer püspök jóvoltából, aki majd a tábori istentiszeleten prédikál – mégis közösen fogunk ünnepelni. Minthogy alapvetően ez Szent István-ünnep, amelybe be tudunk kapcsolódni mi, protestánsok is – ezen a kapcsolóponton lesz tehát a hangsúly.

– Miért „nagy” és miért „nemzeti” az augusztusi tábor?

– Egy bátor döntés után vagyunk. Ezt a táborot tavaly szeretettük volna megtartani, hiszen 2012 decemberében ünnepeltük a cserkészszövetség megalakulásának századik évfordulóját. De a negyvenfős stáb végül úgy döntött – ciki, nem ciki –, hogy egy évvel eltolják, így talán alaposabban fel tudunk készülni rá. Most már ötszázán vannak a háttérstábbb, valóban megérte várni. Négyezer fős tábor áll előttünk...

A nemzeti nagytábor alapvető célja az, hogy minden magyar cserkészcsapatból legalább egy őrs ideutazzon – határon túlról, tengerentúlról, mindenhonnan –, és közösen meg tudjuk élni, hogy mi magyar cserkészek vagyunk.

Nagy nomád táborozás lesz ez a magyar cserkészet hagyományai alapján. Ócsa külterületén a Ludovika kiképzőbázisát kapjuk kölcsön, amely hatalmas, kétszáz hektáros homokos vidék. Tervünk, hogy negyvenfős cserkésztáborok sátoroznak majd egymás mellett, a jelenlegi adatok szerint közel száz. Szeretettel várjuk a környező települések lelkészeit és papjait, hogy hitünk gyakorlásában gyakorlati módon legyenek a segítségünk: ezeket az alapsejteket, „rajttáborokat” kellene segíteni reggeli vagy esti áhítattal, lelkigondozással.

– A nomád nagytáboron túl „felcserkésztáborok” szervezésében is benne vannak...

– A magyar állam kérésére idén is részt vállalunk Erzsébet-táborok szervezésében. Ezek amolyan majdnem-cserkésztáborok. Egenruhás vezetők dolgoznak a fiatalokkal, nyári diákmunkaként. Képzett vezetőink önkénteskednek a nyári táborokban a saját cserkészközösségeikben, hiszen az önkéntesség az egyik legfontosabb alapelvünk. Idén ezerhatszáz hátrányos helyzetű – elsősorban vidéki – fiatal viszünk Zánkára több turnusban. Az egyhetes táborozás után tényleg a legtöbbjük úgy tér haza: ő cserkész akar lenni.

A cserkészek idén is kivették részüket az árvíz elleni védekezésből

HIRDETÉS

Meghívó lelkésziktatásra

„Mert egykor sötétség voltatok, most azonban világosság vagytok az Úrban: éljétek úgy, mint a világosság gyermekei.” (Ef 5,8)
Szeretettel hívjuk és várjuk Önt és kedves családját a lucfalvai evangélikus templomban július 21-én, vasárnap 15 órakor kezdődő istentiszteletre, amelyen *Szabó András*, a Nógrádi Egyházmegye esperese *Malik Péter Károly* megválasztott lelkészt beiktatja hivatalába.

Lucfalvai Evangélikus Egyházközség

HIRDETÉS

Nyitott templom éjszakája Pusztaföldváron

Nyitott templom éjszakája a százéves pusztaföldvári evangélikus templomban július 26-án, pénteken 18 órától. Fókuszban: az öröm.

Program

18.00: „Körben az angyalok ülnek” – *Weöres Sándor* versei (nem) csak gyerekeknek
18.30: Bemelegítő játékok kicsiknek és nagyoknak
19.00: Megnyitó a *Búzavirág népdalkörrel*
19.20: A *Zenebarát Felebarátok* zenélnék
20.00: Interaktív istentisztelet – ígét hirdet: *dr. Varga Gyöngyi* egyetemi docens
21.00: Kis éji zene – orgonazenés meditáció
21.30: Bibliai táncbázis, közben párhuzamosan filmvetítés
23.30: Gyertyafényes napzárta
Egész este: *Nők az egyháztörténetben* című kiállítás, bibliai állatkert, gondolatösvény a csigalépcsőn, babszavazás, hálafal, kávéház
Programinformáció: nyitotttemplom.blog.hu
Szeretettel várunk mindenkit!

HIRDETÉS

Könyvtárfejlesztés a Luther Márton Kollégiumban

A Luther Márton Kollégium a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség által meghirdetett *Könyvtári szolgáltatások összehangolt infrastruktúra-fejlesztése – „Tudásdepó Expressz”* című pályázaton támogatást nyert el.

A TIOP-1.2.3-11/1-2012-0236 azonosítószámú projekt megvalósítása során kitűzött cél, hogy erősítse a Luther Márton Kollégium könyvtárának oktatási-képzési szerepét a korszerű IKT- (infokommunikációs technológia) infrastruktúra- és szolgáltatásfejlesztéssel. A közoktatás támogatása érdekében az intézmény kiemelt célja a könyvtárban őrzött dokumentumokhoz és információhoz történő, helytől független, egyenlő esélyű hozzáférés megvalósítása.

A projekt keretében IKT-eszközök beszerzésén és telepítésén keresztül valósulnak meg a fenti célok, emellett a vakok és gyengén látók segítségére szövegfelismerő szoftvert szerzett be az iskola.

A megvalósítás időtartama: 2013. április 1. – 2013. július 31. A projekt költségvetése: 5 499 099 forint. Vissza nem térítendő támogatási összeg: 5 499 099 forint.

A projekt az Európai Unió támogatásával és az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg.

További információk: Luther Márton Kollégium, 4400 Nyíregyháza, Iskola utca 2. Telefon: (+36) 42/410-601. Web: www.luthermartonkollegium.hu. E-mail: info@luthermartonkollegium.hu.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Az Evangelikus Élet 2005–2011. évi lapszámait PDF formátumban letölthetők a www.evangelikuselet.hu címről.

► Folytatás az 1. oldalról

– *Hogyan tudná számokkal érzékeltetni, mit jelentett az évszázad árvize?*

– Az évszázad árvizét én úgy érem, hogy amióta regisztrálják a Duna vízhozamát és vízállását, ilyen magas értékeket Győr-Moson-Sopron megyében még nem mértek. Ez számokban kifejezve azt jelenti, hogy az eddigi csúcshoz képest – ezt 2002-ben mérték – negyven centiméterrel volt magasabb a vízállás. Ez másodpercenként több mint tízezer köbméter vízhozam a Dunán.

Óriási megterhelésnek tette ki a gátakat, és megpróbálta az embereket is ez az irdatlan víztömeg. A legtöbb helyen meg kellett emelni a töltéseket. Egymillió-négyszázezer homokzsákot töltöttek meg az emberek öt nap alatt. Ez húszezer tonna homokot jelent. Az éjszakai munkák alatt hetvenezer fáklyát használtunk fel. Volt olyan nap, amikor egyetlen faluban, például Mecserén ezerháromszáz önkéntes dolgozott, s rajtuk kívül még ezer önkéntes segített másutt.

Kétezer-háromszáz katona vett részt a védekezésben, az ő műszaki állományuk több mint hatvan teherautó volt, hat darab láncfalpas vízi szállító jármű és néhány katonai helikopter. A katasztrófavédelem egy helikoptere egész éjjel hordta a homokzsákokat a töltés leggyengébb pontjaira.

A veszélyeztetett területen ezerháromszáz rendőr is dolgozott minden nap, váltásban pedig a másik ezerháromszáz. A katasztrófavédelem szakembereinek száma meghaladta az ezernyolcszázat. A vízügyi igazgatóság állományát hat megyéből vezényelték ide. Ők is több mint nyolcszázan voltak. Volt tehát olyan pillanat, amikor hat- és nyolcezer között mozgott a gátakon védekezők száma. Ezt azonban meg kell szorozni ket-

tővel, hiszen váltásban dolgoztak az emberek. Valóban hihetetlen erő vett részt a megyében a védekezésben, hogy ezt a soha nem látott víztömeget a gátak között tarttuk.

– *Kormány megbízottként mi volt az Ön konkrét feladata?*

Széles Sándor

– Ezekben a napokban a megyei védelmi bizottság elnökeként volt feladatomban. Nekem kellett koordinálni azoknak a szervezeteknek a munkáját, amelyek a védekezésben részt vettek. A szakmai javaslatokat figyelembe véve nekem kellett megtárgyalni a tennivalókat, majd a szükséges döntéseket meghozni. Arról kellett dönteni, hogy milyen erőket hol és mikor kell bevetni. Határozni kellett arról, hogy milyen központi erőket igényelünk, gondolkodni itt a vízi szállító járművek és helikopterek bevetésére.

Talán a legkomolyabb döntés a kitelepítés elrendelése volt. Erről ugyanis a megyei védelmi bizottságnak kellett határozni. Nehezen hoztuk meg a döntést, mert féltünk tőle, hogy a kitelepítés elrendelésére akár még pánikreakció is bekövetkezhet. Ám minden szükséges intézke-

Gátak között

Interjú Széles Sándorral

dést határidőre végrehajtottunk. Rendelkezésre álltak az üres autóbuszok, a befogadó pontok, így ha katasztrófa történik, képesek lettünk volna másfél-két óra alatt kitelepíteni a veszélyeztetett települések lakosságát. Ehhez mind a személyi, mind a technikai állomány rendelkezésre állt.

Folyamatosan kapcsolatban voltam a miniszterelnök úrral is, aki a legnehezebb napokban személyesen vett részt a védelmi munkálatok irányításában. Ez az operatív munka szempontjából volt fontos. Mindent azonnal meg tudtuk beszélni, és a szükséges döntéseket is meg tudtuk hozni.

– *Hogy teltek akkor a napjai? Hány órát tudott aludni?*

– Az igazán intenzív munka egy hétfői napon kezdődött. Az azt megelőző héten a felkészülésre fordítottuk az energiáinkat. Ellenőriztük valamennyi település polgári védelmi tervét és a kitelepítési terveket. Ellenőriztük, hogy megvannak-e a mozgósítási tervek. Hétfőtől aztán valamennyi államigazgatási, illetve a védekezésben aktívan részt vevő szerv munkáját összehangoltuk.

Szerdától pedig három kollégámmal együtt, akik a kormányhivatalban a védekezés munkájában vettek részt, folyamatosan kint voltunk a gátakon. Ez azt jelentette, hogy éjjel-nappal. Csak a legszükségesebb esetben mentünk be a hivatal épületébe. Még a megyei védelmi bizottság üléseit is a helyszínen tartottuk. A védelmi bizottság minden tagját a legkritikusabb pontokra rendeltük ki, és ott végeztük a személyes egyeztetéseket.

Általában csak egy-két órát aludtunk, de azt sem folyamatosan, nem otthon, hanem csak úgy, az autóban ülve... Ezzel nem én voltam így egyedül, hanem gyakorlatilag mindenki, aki a védekezés irányításában részt vett. Nagyon intenzív egy hétünk volt hétfőtől vasárnapig, a hét végén éreztem is a kollégáim, hogy az

Küzdelem a vízzel Győrújfalunál

ott vonult le az évszázad árvize

Széles Sándor Győr-Moson-Sopron megyei kormány megbízottal

erejük végére érték. De akkor az Isten könyörületes volt, megindult az apadás. Nagyon kevés volt az idő a pihenésre, mert sok ember munkáját kellett koordinálni. Én azt kértem a vezetőktől, hogy az utolsó pillanatot tartsanak ki, személyes példamutatással adjanak erőt annak a nagyon sok hivatásos és civil embernek, akik vállalták, hogy hét kritikus ponton megpróbálják a gátakat megvédeni.

– Volt-e olyan pillanata a védekezésnek, amikor kételkedett a sikerben?

– Egyetlen olyan időszak volt, amikor a vízügyi szakemberek azt mondták, hogy ötven százalék az esélye annak, hogy a gátak bírni fogják a víz nyomását... Akkor én is úgy éreztem, hogy a legrosszabbra kell felkészülni. Mindent úgy alakítottunk a településeken, a gátakon, az egész védelmi rendszeren, hogy ha szükséges, az embereket menekíteni tudjuk. Akkor az én fejemben is megfordult, hogy ez egy olyan kritikus időszak lesz, amikor bármi bekövetkezhet. De folyamatosan bíztam abban, hogy az a heroikus munka, amelyet végzünk, eredményes lesz.

– A megyében a helyzet talán Győrújfalunál volt a legkritikusabb. Ez miben nyilvánult meg?

– Abban a térségben EU-s támogatással gátépítés folyt. Ennek előzményeként az addig meglévő alacsony gátat még tovább kellett bontani, hogy meg lehessen építeni egy olyan új árvízvédelmi töltést, amellyel ennél magasabb vízszintet is ki lehet védeni. Viszont arra senki nem gondolt, hogy a lehető legszárazabb időszakban ennyi csapadék hull Németországban a Duna vízgyűjtőjének területén, és ilyen áradás ér el bennünket, soha nem látott vízhozammal.

Amikor azon a bizonyos szakaszon vissza kellett tölteni a laza, humuszos, homokos talajt a töltésre, úgy nézett ki az egész, mint egy paplan: ha az em-

ber valahol rálépett, akkor a másik oldalon megmozdult. Sem autókkal, sem mással nem lehetett közlekedni a gáton, csak kézi erővel tudtunk dolgozni, illetve helikopterekkel. Több száz méter hosszan még a páncélozott járművek sem tudtak megmozdulni. Helyenként másfél méter mély volt a sár és az iszap... Az egyik oldalon ott volt egy soha nem látott, nyolc-kilenc méteres vízoszlop, a másik oldalon pedig ott volt az átázott talaj, amelyen gyakorlatilag nem lehetett megközelíteni a töltést. Ez okozta ezt az óriási veszélyhelyzetet.

– Győrújfalunál kitelepítésre is sor került. Hogy élték meg ezt az ot-taniakat?

– Azokat az embereket, akik látták, hogy milyen állapotban van a gát, ez nem érte váratlanul. A lakosság jelentős része egyébként már a kitelepítést megelőzően elhagyta a falut. Elmentek a gyermekek, az idősek és a beteg emberek nagy része. Ismerősöknél, rokonoknál kerestek szállást.

Amikor a kitelepítést elrendeltük, főleg az idős emberek nagyon megdöbbentek. Sokan sírtak, és sokakat megrázott az azzal való szembesülés, hogy talán olyan pillanathoz érkeztek, amikor az életük addigi munkája tönkremegy. Sokan azt mondták, hogy ők már ide nem is fognak visszajönni.

Nagyon megrázó volt az a pár óra, amíg a kitelepítés folyt, de ugyanilyen megrázó volt a visszatelepítés is. Itt kell megemlíteni azt is, hogy amikor a rendőrség házanként visszaadta a falut a lakosoknak, mindenkit arra kértünk, hogy nézze meg, hiánytalanul megvan-e mindegy. Egyetlen esetben sem jelezték a lakosok, hogy káruk lett volna. A rendőrség a faluban maradt férfiakossággal karöltve példaértékűen működött együtt, hogy egyetlen betörés vagy lopás se történjen.

– Rengeteg önkéntes segítette a védekezésben. Milyen üzenetet hordozott ez az Ön számára?

– A jó cél érdekében az emberek az első hívó szóra képesek voltak összefogni. Egyetlen olyan esettel sem találkoztam, amikor bárki, aki a gátra kijött, vagy homokzsákokat töltött, kritikát fogalmazott volna meg. Csak a pozitív, a javító szándék nyilvánult meg ezekben a napokban valamennyi védekezési ponton. A lakosok rengeteg élelmiszert hoztak, naptejet, szűnyogriasztót, ásványvizet is. Voltak, akik rétest hoztak, vagy egy tál pogácsát. Mindenki-ben az munkált, hogy a másik munkáját hogyan tudná segíteni. Ilyen hihetetlen civil összefogással, támogatással én még Magyarországon nem találkoztam. Számomra ez azt bizonyította, hogy a baj igenis ki tudja hozni a jót az emberekből.

– Mi volt a legdrámaibb eset, amellyel találkozott?

– Drámainak a kitelepítés időszakát tudnám nevezni, és a kitelepítési időszak után a gáton maradtak lelkiállapotát. Ők is megijedtek, ők is átgondolták a mindent eldöntő éjszaka estéjén, hogy ha ilyen nehéz a helyzet, és ennyire rossz állapotban van műszakilag a gát, akkor képesek lesznek-e megtartani. Az ott lévő parancsnoki állomány tagjai felmentek a gátra, és próbálták tartani az embereket a lelket.

Amikor aztán hajnali két órakor négyyszáz új, friss ember jelent meg a gáton, az olyan lelki többletet adott az addig ott dolgozóknak, hogy azt mondták, most már biztosan képesek

lesznek a feladatot végrehajtani. Ez valóban felemelő pillanat volt: megélni az erő többszöröződését. Attól fogva azok a kemény, harcedzett férfiak – akik mellett szép számmal dolgoztak nők is – egész más szemmel néztek egymásra és a feladatra. A gáton éjszaka több tízezer fáklya és reflektorok világították meg a fáradt, mégis a végtelenségig elszánt arcokat. Az emberek akkor már bizakodva várták a reggelt. Ez nagyon megrázó, soha el nem felejthető pillanat volt.

– A korábbi árvizekkel szemben most mindenhol sikeres volt a védekezés. Minek köszönhető ez?

– Ezt én két dologgal tudom magyarázni. Egyrészt az emberek akarták, hogy a védekezés eredményes legyen. Minden olyan eszközt bevetett a magyar kormány, a magyar állam,

A pontos költségeket most összesítjük, de örömmel mondom, hogy az interjú készítésekor Győr-Moson-Sopron megyében a helyreállítás nagyjából befejeződött. Még hátravan az utak helyreállítása, hiszen nagyon sok helyütt szükséges aszfaltozni. Még sok helyen van homokdepó, amelynek az elszállításáról gondoskodni kell. A kiszállított homokzsákok elhelyezését is meg kell oldani. Tehát van még feladat bőven. De az emberek normális életét, tevékenységét hátrányosan befolyásoló tényező már nincs.

– A károk jó része az ártereken épített ingatlanokat érte. A miniszterelnök arról beszélt, hogy közpénzen ezeket az ingatlanokat a jövőben nem tudják megvédeni. Mi az Ön véleménye erről?

– Sok helyen valóban kiderült, hogy teljesen szabálytalanul építet-

azzal a polgármesterrel, akinek ilyenkor egyéb elfoglaltsága volt. A következő időszakban azonban én mint a megyei védelmi bizottság elnöke ezt nem engedhetem meg. Mindenkitől számon fogom kérni betűről betűre a védekezési terv ismeretét és a végrehajthatóságát.

A kommunikáción is javítani kell. Ennél az árvíznél a kommunikáció nagyon fontos eleme volt a védekezésnek. A lakosságra lehetett számítani, ha megmondtuk nekik, hogy miben kérjük a támogatásukat, hogyan kérjük, és milyen eszközt hozzanak magukkal.

– Hívó emberként vallja-e, hogy az emberi erőfeszítés mellett a jó Isten is velünk volt?

– Így van. Az emberek, amit lehetett, megtettek. Azt éltem meg azokban a napokban, hogy mindenki föl-fogta a helyzet súlyát, és tette a ma-

Levonult az ár

amely a rendelkezésére állt. A helyben lakók is teljes erejükkel vettek részt a védekezésben. Nem volt olyan pillanat, amikor hiányzott volna a fizikai erő. Másrészt ott volt az Isten az emberekkel a gáton. Az Isten kegyelme tartotta meg ezeket a nagyon gyorsan készített töltéseket, gátakat. E nélkül bármilyen emberi erőfeszítés hiábavaló lett volna.

– Összesítették-e már a károkat és a védekezés költségeit, és sikerült-e befejezni a helyreállítást?

– A védekezés költségeit most vesszük számba. Országos szinten biztos, hogy ötven- és százmilliárd forint közötti összeg lesz az, amit a még nagyobb károk megelőzésére fordítottunk. Ebben az összegben benne vannak a tönkrement önkormányzati és állami tulajdonú utak, a mezőgazdasági területeken okozott károk, ahol egyszerűen letaposunk a terményt, vagy ahol a gáton belül több száz hektáron kipusztult a termés.

Azok a károk is itt szerepelnek, amelyek az árterületen belül épült házakban keletkeztek. Benne van a homokzsákok költsége, a rengeteg üzemanyag, a sok munkaóra, amelyet a hivatásos állomány többletként használt fel.

tek fel nyaralókat, házakat, illetve valamilyen rejtélyes módon szereztek építési vagy fennmaradási engedélyt ezekre az ingatlanokra. Ezeket minden esetben felül kell vizsgálni, és olyan rendszert kell kidolgozni, amely mindenki számára egyértelművé teszi, hogy az ilyen esetekben a kockázatot a tulajdonosnak saját agának is viselnie kell. Nem várható el, hogy az állam egy szabálytalanul és teljesen indokolatlanul az árterén emelt épületet horribilis költséggel védjen meg, illetve a felújításáról gondoskodjon. Azt tapasztaltam, hogy itt a megyében az érintett ingatlantulajdonosok ezt megértették.

– Milyen tapasztalatokat szűrt le az évszázad árvizéből?

– Az egyik tapasztalat az volt, hogy azok a felelős személyek, akik a védekezésben és a védekezés irányításában részt vesznek, még komolyabban kell, hogy vegyék a felkészülést az ilyen helyzetekre. Nem lehet véletlenszerűen arra várni, hogy majd sikerül a vizet megfogni.

Nagyon tudatosan, nagyon pontosan kell felkészülni ezekre a helyzetekre, és a szükséges együttműködési gyakorlatokon mindenkinek részt kell vennie. Eddig elnézőek voltunk

ga dolgát. De azt nem lehet elgyszer hangsúlyozni, hogy ha az Isten nem áll mellettünk, akkor ez az emberi erőfeszítés teljesen eredménytelen lett volna.

Olyan helyzettel szembesültünk, amelyet pusztán emberi eszközökkel nem lehetett kezelni, megoldani. Én több olyan szakaszt láttam a százhatvan kilométeres védekezési vonalon, ahol emberi ésszel, tapasztalattal azt kellett volna mondani, hogy itt képtelenség megtartani a vizet.

Most így, visszatekintve még inkább azt érzem, hogy az Úr végig velünk volt. Ha nem így lett volna, esélyünk sem lett volna, hogy több tízezer ember otthonát megvédjük. Ezt csak Isten kegyelme és jó szándéka tette lehetővé. Nagyon sok sms-t kaptam – távoli vidékekről is – arról, hogy imádkoznak értünk. Nagyon jólesett tudni, hogy azok mellett, akik eljöttek személyautóval, busszal arról a vidékről, hogy lapátot vagy homokzsákokat ragadjanak, még mások is vannak, akik gondoltak ránk, és imádságukban is hordoztak minket. Ez a nehéz pillanatokban, például éjszaka nagyon sok többleterőt adott.

■ KISS MIKLÓS

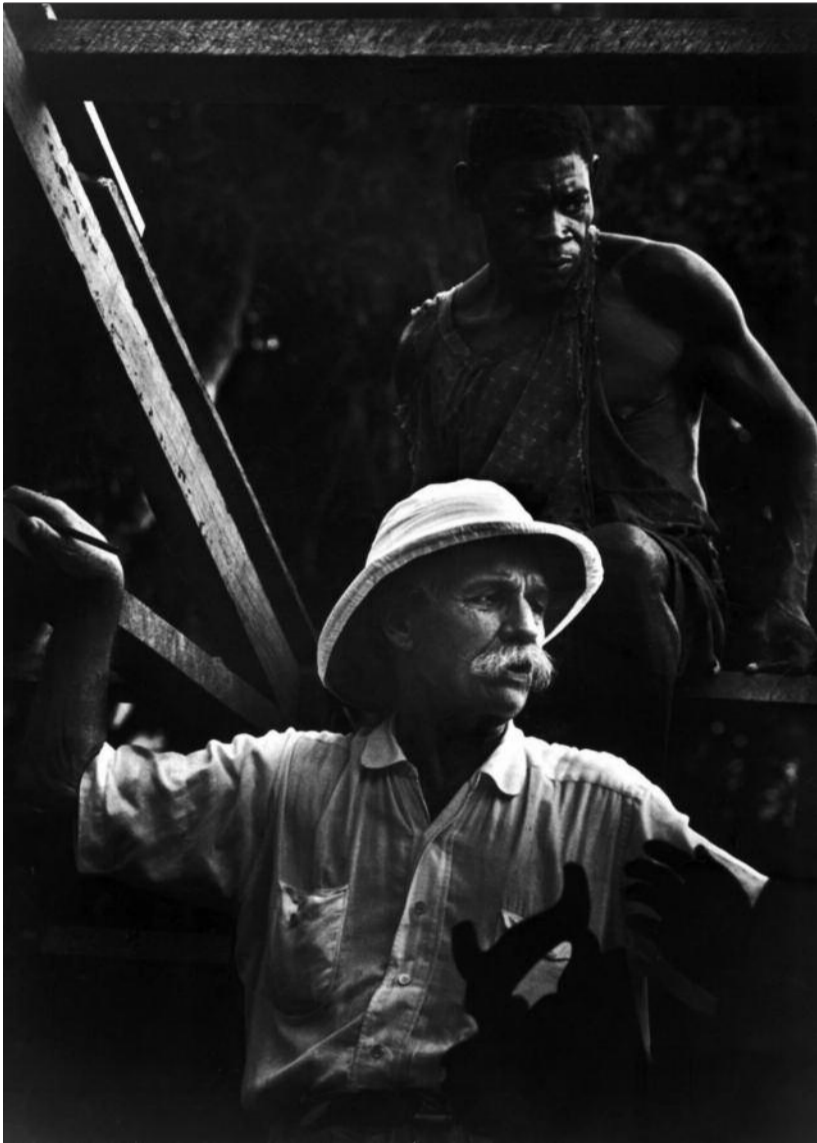

„...még holta után is beszél”

Száz esztendeje jelent meg Albert Schweitzer A Jézus élete kutatás története című munkája, száz esztendeje nyílt meg a lambarénéi kórház

2. rész

► Nemrégiben akadtam rá arra az igazán kedves dokumentumfilmre, amelyet tizenhárom esztendővel ezelőtt forgattak a *Szegletkő* sorozatban a neves evangélikus lelkészről, teológusról, Bach-kutatóról, orgonaművészről és orvosról, *Albert Schweitzerről*. A filmben *Hafenschér Károly* nyugalmazott evangélikus teológiai professzor és *Oláh Vilmos* sebészorvos eleveníti fel a nagy humanista és keresztyén biznyságtévő életét és munkásságát. Schweitzer éppen száz esztendeje alapította meg kórházát Afrikában, a mai Gabon területén, illetve ugyanabban az évben látott napvilágot *A Jézus élete kutatás története* című munkája. (Kerecsényi Zoltán írásának első részét lapunk előző számában olvashatták, az alábbiakban a záró, második részt közöljük.)

A világháború szinte teljesen átírta Schweitzer számításait, hiszen vissza kellett térnie Európába. Lelkileg szellemileg összetört, búskomorság lett úrrá rajta. „Elfelejtettek engem, mint egy kredenc alá gurult garast” – mondogatta. A gondviselés azonban nem hagyta cserben, váratlanul jött egy mentő kéz: *Nathan Söderblom* (1866–1931) érseké, aki meghívta Svédországba előadásokat, illetve orgonahangversenyeket tartani. Ekkor kezdett újra kibontakozni mint európai személyiség, akit számon tartanak, és akit anyagilag is pártfogolnak.

Albert Schweitzer könyököl a lambarénéi kórház felső szintjén

Miután megoldódtak megélhetési problémái, elhatározta, hogy visszatér az afrikai szigetre. Európai körútjainak honoráriumából s adományokból összegyűjtött annyit, amennyire az 1913-ban általa felépített gaboni kórház felújításához szükség volt.

Kellett is ez nagyon, hiszen amikor visszatért, a kórházból mindössze egy kis hullámlémez barakk és az egyik bambuszkunyhó keményfa váza állt. Az összes többi épület tönkrement hétvényi távolléte alatt.

Schweitzer nagy buzgalommal látott neki az újjáépítésnek. Reggel orvos, délután építész, este írástudó, teológus, mert eközben újra – immáron másodszor – lendült neki Pál apostollal kapcsolatos munkájának.

Igen elszánt gyógyító tevékenysége mellett sem tudott megválni a prédikálástól. Igehirdető maradt haláláig. A gaboni igehallgatóknak, az egyszerű embereknek szívvel-lélekkel interpretálta az evangéliumot. Nagy öröme olyan embereknek hirdethette Jézus és Pál ígét, akik korábban sohasem hallották. A misszió két bennszülött tanítója tolmácsolta minden egyes mondatát.

Azon volt, hogy hallgatói Jézust sem úrnak, sem királynak, sem más hatalmasságnak vagy európai hódítónak ne tekintsék. Ehelyett azt mondta, hogy Jézus Krisztus az ő törzsfőnökük, ezért nem kell félni sem a démonoktól, sem az ősök szellemétől, sem

egymás bosszúvágától, mert ha Jézus a törzsfőnök, akkor az életük szabad, s biztonságban van:

„Békességre vágyunk, és boldogok akarunk lenni. A fehérek éppúgy, mint a feketék. De a szívnek csak akkor lesz békessége, és akkor lesz boldog, ha benne Jézus az úr mindenféle jó gondolattal. Egyedül ő teheti meg, hogy szívünk őt kövesse, s így békés és boldog legyen, és ezért kell mindenben, amit tesztek, megkérdeznetek: megengedi-e ezt a Törzsfőnök?”

Ezért mondom mindegyikőtöknek: Jézus legyen a szíved törzsfőnöke. S azok, akik azt akarják, hogy Jézus valóban ura legyen a szívüknek, békességet nyernek, boldogok lesznek, s tudni fogják, mit jelent Isten országát a szívükben hordozni. Ma tehát mindnyájatokat arra buzdítalak: imádkozzatok, hogy Isten országa jöjjön el a világba, s azért is imádkozzatok, hogy a szívetekbe jöjjön el.”

Mély gondolatok fogalmazódtak meg a gaboni kórház bambuszfalai közt Istenről, emberről, életről, természetéről. Schweitzer szerint az élet tisztelete által lelki kapcsolatba lépünk a világgal. Vallja: meghatározó, hogy mit tartunk jónak és rossznak. Jó az, ami az életet segíti, táplálja, ápolja, fejleszt. Rossz az, ami az életet ki akarja iktatni, vagy degradálni akarja. S ez – vagyis az élet tisztelete – olyan norma, amelyet a keresztyén és a nem keresztyén ember is elfogadhat.

Amikor erről gondolkodik, akkor nemcsak ember és ember közötti élettiszteletéről beszél. Azt hangoztatja, hogy az ember csak akkor lehet erkölcsös, ha az életet szentnek tartja. Nemcsak az emberét, hanem a növényekét és az állatokét is, és igyekszik a lehetőségeihez képest segítséget nyújtani minden szükséget szenvedő életnek. Még a vegetáriánus életmódra is áttért. „Bárki, aki bármely élőlény életét értéktelennek tartja, veszélyes, mert előbb vagy utóbb az emberi életet is értéktelennek fogja tekinteni” – mondja.

Mondhatni, életvédő erőfeszítései kivételesek voltak ekkoriban. Kivételesek, mert Európában egyre terjedt a rasszizmus, az antiszemitizmus, a gyűlölet. A nácik már elég korán a saját szekerük elé szerették volna fogni Albert Schweitzert. *Hitler*

nemzetiszocialista propagandafelelőse, *Paul Joseph Goebbels* (1897–1945) kapta a megbízást, hogy megkörnyékezze. Igen nyájas, udvarias levelet írt számára „német üdvözlettel: Goebbels miniszter” aláírással. Egy héten belül közömbös válasz érkezett a megkeresésre „közép-afrikai üdvözlettel: Albert Schweitzer” aláírással. Schweitzer nem alkudott meg, Lambarénében maradt, a háborút itt élte át.

Európát csak az antifasiszta koalíció győzelmét követően látta meg újra. Minden fórumon háborúellenességéről, antirasszizmusáról tett tanúbizonyságot, és hallatlanul nagy erőfeszítéssel küzdött az atomfegyverek ellen. *Albert Einsteinnek* (1879–1955) halála előtt megígérte, hogy nemzetközi tekintélyével továbbviszi az atomfegyverkezés elleni harcot.

Így is történt: békeharccossá vált, széles körű aktivitást fejtett ki e téren; tiltakozó, figyelemfelhívó, intő üzeneteket fogalmazott meg szóban és írásban, számtalan cikkben, magán- és nyílt levélben, rádiónyilatkozatban. Tevékenysége az amerikai és a szovjet vezetők figyelmét is felkeltette. Erőfeszítéseiért, bátor kiállásáért rövidesen megkapta a Nobel-békedíjat.

Haláláig, 1965-ig ingázott Afrika és Európa között. Sok emberrel tartotta a kapcsolatot. Orvosokkal, tudósokkal, politikusokkal levelezett, tanácsokat adott, véleményt formált, újabb tervekről álmodott, s nemes kezdeményezéseket karolt föl. Például egy keresztyén-zsidó származású, energikus asszony, *Margarete Gutöhr-*

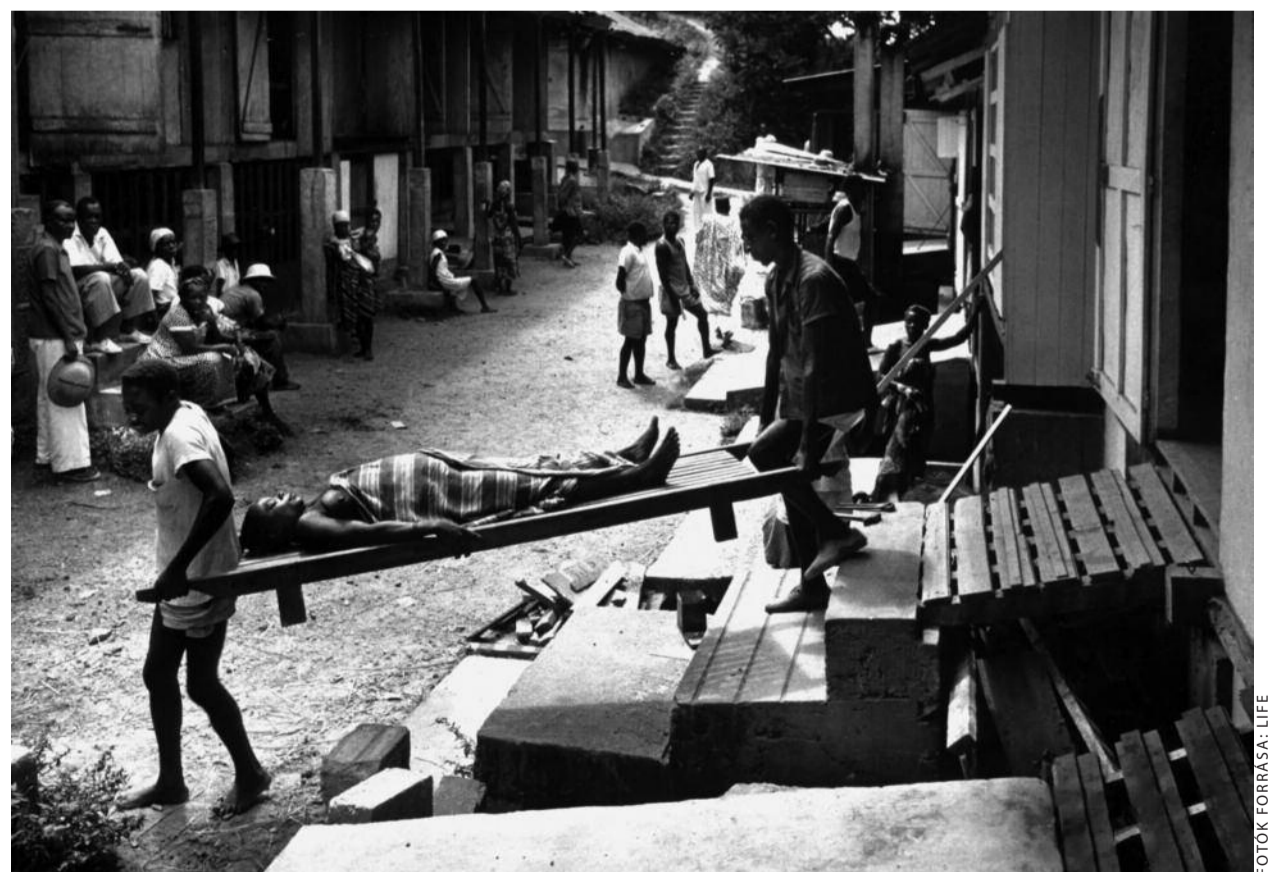
lein (1884–1958) kezdeményezését, aki gyermekfalvak életre hívásán fáradozott Németország-szerte.

Élete végét közeledni érezve Schweitzer kifejezetten kérte, hogy Afrikában temessék el. Saját maga ácsolta keresztyét. A gyászszertartáson egyszerre gaola, német és francia nyelven énekelték az egyik híres evangélikus korált: „Légy velünk kegyelmeddel, jószágos Jézusunk!”

Albert Schweitzer halála után kórháza óriási szimbólummá vált, és az azóta eltelt hosszú idő alatt magának Schweitzernek a példája sem halványult el. Ezt mutatja, hogy idén a kórház száz évvel ezelőtti megalapításának emlékére Németországban Albert Schweitzer-évet hirdettek. A százéves lambarénéi kórház javára kétszáz jótékonyági koncertet tartanak német földön és szerte Európában. *Joachim Gauck* német szövetségi elnök az emlékévé megnyitáskor úgy fogalmazott, hogy Schweitzer „útkészítő volt”, mert valóban „neki köszönhetjük, hogy az általános orvosi ellátás és a szociális gondoskodás emberi alapjog lett”.

Úgy érzem, egyetérthetünk Hafenschér Károly nyugalmazott evangélikus teológiai professzorral is, aki úgy fogalmazott a Schweitzerről készített filmben, hogy ennyi idő elteltével sem szabad ót múzeumba tenni, érdemes rá hallgatni; a teológusra, filozófusra, orgonistára, orvosra, misszionáriusra egyaránt, mert talán ahhoz az igaz emberhez hasonlítható, akiről a Szentírás kijelenti: „...még holta után is beszél.” (Zsid 11,4)

■ KERECSÉNYI ZOLTÁN

Frissen szült nőt visznek vizsgálatra a kórházban

Párbeszédés igehirdetés

► Pécselt régi hagyományt támasztott fel július 14-én **Ócsai Zoltán** és **Németh Zoltán** evangélikus lelkész, amikor 1Móz 3,20–24 alapján tartott igehirdetésükben ketten beszéltek el a paradicsomból történő kiűzetés drámai történetét. Az istentiszteletet a Magyar Rádió is közvetítette, ezzel hallgatók ezrei ismerhették meg a régi prédikációs rendet, a párbeszédés igehirdetést. Szövegét az alábbiakban – terjedelmi okokból némileg rövidítve – közöljük.

MICHELANGELO: A BŰNBŰNÉS ÉS KIŰZETÉS (1508. ROMA)

Felemelt fejvel

Ádámot és Évát, az embert látjuk közvetlenül az édenből való kiűzetés után. A különböző képi ábrázolások közös motívuma, hogy az emberpár, illetve egyikük eltakarja arcát, lehorgasztja a fejét, kifejezve ezzel a fájdalmat, keserűséget, reménytelenséget. (...)

A názáreti Jézus egyik legszebb mondata egy ijesztő, félelmet keltő szöveg szövegébe illeszkedik bele. Jézus az utolsó idők megpróbáltatásairól beszél, a félelemről, amelynek következtében az emberek összegörnyednek, eltakarják arcukat, lehorgasztják a fejüket. És akkor hangzik el a mondat: „...egyenesejtek fel, és emeljétek fel a fejeteket...” Azt gondolom, Jézusnak ez a mondata és végső soron ő maga a lehorgasztott fejű kezdet ellenpólusa.

Különös ívet, a felemelkedés ívét rajzolja elénk a Biblia. Megmutatja, hogyan és honnan indulunk. Kitérítve. A földre vetve. Ha születésünk pillanatában azonnal nem emelnének fel és nem ölelnének át bennünket, akkor mindjárt születésünk napja egyben halálunk órája is lehetne. De felemeltek. Megöleltek. Nem hagytak sorsunkra minket. Ahogy az

édenből kiteszített Ádámot és Évát sem hagyta sorsára az Isten. (...)

A nyolcvanas évek végén, még a rendszerváltás előtt történt, hogy sok másik korombeli fiúval együtt katonai sorozásra hívtak be. Az éjszakát is ott kellett tölteni. Egy ajtó előtt kellett sorakoznunk, a cipőnk orrával a járólapok közötti réshöz igazodva egyenes vonalban. Percekig várakoztunk így, az ajtón felirat, egyetlen szó: „Sorozóbizottság”. Az ajtó egy idő után kivágódott, és egy szigorú tiszt lépett elő határozottan és ingerülten. Másnap reggel ugyanígy kezdődött minden, cipők orrával a réshöz igazodva, egyenes vonalban az ajtó előtt.

Egyszer csak azt vettük észre, hogy valaki közöttünk kuncogni kezd. Aztán egyre többen csatlakoztak a derűséghez. Egyikünk az ajtóra mutatott. Akkor vettük észre mindannyian, hogy valaki – talán az éj leple alatt – néhány ponttal és egy ékezzel kiegészítve átírta az ajtón olvasható feliratot, és a sorozóbizottságból reggelre sörözóbizottság lett.

Csak ennyi történt, semmi több. Mégis abban a pillanatban minden megváltozott. Elvesztette minden szorongást keltő hatását a helyzet,

amelyben voltunk, a rideg folyosó, az egyenes vonal, de még a nem sokkal ezután az ajtón kilépő tiszt határozottsága és ingerültsége is. Nem történt semmi, mégis minden megváltozott. Derű és szabadság érzése töltött el minket. Elég volt hozzá négy apró pont és egy ékezet.

Amikor a *megváltás* szó elhangzik, nekem mindig ez az élmény jut eszembe. A názáreti Jézus eljött, és látszólag nem változtatott meg semmit. Nem törte meg a nagyok hatalmát, nem állt az elnyomottak élére, nem adott nekünk halhatatlanságot, és nem mutatott az édenbe vezető titkos bejáratot. Nem törölte el és cserélte le a régi szavakat, mégis új tartalmat és értelmet adott mindennek. Felülírta a valóságot. Megnyitotta felettünk az eget. Nekünk, az édenből kivettetteknek, akiknek élete a föld porához tapad, lehetővé tette, hogy az ég vonzásának engedve felegyenesedjünk, és felemeljük a fejünket. Hogy az élet gyakran rideg folyosóin céltalanul bolyongva vagy a szigorú vonalakhoz igazodva váratlanul és újra meg újra a derű és szabadság érzése tölthessen el minket.

■ NÉMETH ZOLTÁN

Kiűzetés

Ez mindannyiunk története. Tévedés lenne azt gondolni, hogy egy olyan régi történet, amely csak egyszerűen történt meg, akkor sem velünk. Az pedig különös igazságtalansága az életnek, hogy mi e régi történet miatt szenvedünk.

A hiány, a veszteség mindannyiunk élménye. Életünk sok-sok eseménye lehet kiűzetés számunkra, amikor minden megváltozik, amikor szétválnak az előtte és az utána, amikor azt éljük meg, hogy ezentúl már semmi nem lesz olyan, mint eddig volt. Amikor elkezdtük a várva várt iskolát, néhány héttel később vágyakozva néztük az udvaron játszó óvodásokat: milyen könnyű nekik! Minden egyes ballagás valami nagyvilágvége-hangulatot is jelentett, de így nézhetünk az első szerelemre, a házasságra vagy éppen a válásra. Semmi nem az már, mint előtte volt, minden megváltozott.

Egy barátság, egy közösség szétbomlása is ilyen érzéseket vált ki belőlünk. Tegnap még volt, még működött, most egyik pillanatról a másikra széthullott. Tegnap még értettük egymás nyelvét, ma már vadaskodunk. Megjelent köztünk a bűn, a te bűnöd vagy az én bűnöm, most már végül is mindegy, a mi bűnünk lett, mert minket szakított szét. Így a bűnünk előtti állapot mindannyiunk számára az édent jelentette. (...)

Talán a legfájdalmasabban és a legvalóságosabban a gyászban éljük meg mindezt. Egy szeretett ember el-

vesztése tényleg azt jelenti, hogy kiűztünk a paradicsomból. (...)

Lámpalossal álló angyalok vagy hatalmas lakatok vagy egy nagy függöny, mely a szentek szentjét takarja szemünk elől – végeredményben ugyanaz, mint a letépett naptárlap: nem lehet már visszaragasztani. Mint a ki-mondott szó, melyet nem lehet visszaszívni. Tudjuk, hogy végérvényesen és visszavonhatatlanul kiűztünk.

De mintha ez a lehetetlenség nemcsak tapasztalatunk, hanem hitünk egyik legfőbb tétele is lenne. De amikor Jézus azt mondja, hogy az Isten országa közöttetek van, akkor vajon miről beszél? Amikor a sürgő-forgó Mártának azt mondja, hogy Mária, aki a lábánál ülve őt hallgatja, a jobbik részt választotta, akkor vajon miről beszél? A négyezer ember egyszerűen elfogadta kezéből az ételt, de a nagy vacsora példázatában lévő épp munkájukra hivatkozva mondják le a meghívást, mint Márta. Dolguk van!

Olyannyira megigézett minket az édenbe való visszajutás lehetetlensége, hogy magának Jézusnak sem hiszünk, amikor hív. Amikor Jézus a vízzen járt, akkor Péternek is megadta ezt a lehetőséget, egészen addig, míg az nem gondolt ennek az egésznek a lehetetlenségére. Ugyanilyen hitetlenkedve, félmosollyal vagy legyintve fogadjuk Jézus szavát a bűnbocsánatról, a kegyelemről, az újrakezdésről, a vele való közösségről, a bűntelenségről – hisz ez lehetetlen.

Talán azért van mindez így, mert

Élő vizet ígér

Nyári hőségben különösen törekednünk kell arra, hogy bőségesen vegyünk magunkhoz folyadékot. Bizony, még a Bibliában is szó van szomjúságról, a kiszáradás veszélyéről és arról, hogy eleget kell inni.

Persze mondanom sem kell, hogy ennek metaforikus tartalma is van. *János evangéliumának* 4. részében olvassunk Jézus és a samáriai asszony találkozásáról egy kútnál. „*Szomjas vagyok és fáradt...*” – ez jellemzi Jézust. Ezért inni kér az asszonytól.

Az ártalmatlannak tűnő kéréssel Jézus háromszoros határátlépésének lehetünk tanúi. Akitől segítséget kér, az ugyanis először is samáriai, másodsorú nő, harmadszor feslett életű.

Nem nehéz kitalálni, hogy az asszony miért déltájban, szieszta idején megy vízerért. Nyilván azért, hogy ne találkozzon senkivel. Így most csak a nap tüzel rá, úgy viszont a szégyen égetné. Napról napra így tesz, megszokta már ezt az utat, ezt az életet, ezt a sorsot.

Figyeljük akkor Jézus módszerét. Úgy olvassuk, hogy Jézus leült a forrásnál. Ez pedig – túl a fáradságon, mert bizony még Jézus is lehetett elcsigázott – az állandóságot és a stabilitást jelenti. Nem fél lábón állva, sietősen mond valamit.

József Attila nem véletlenül írja: „Ülj le közénk és mesélj” (*Thomas Mann üdvözlése*). Gyakorló apaként ismerem azt az érzést, amikor odaülhetek egy gyerek ágya szélére, aki várja a mesét. Vannak olyan nagyszívű emberek, akik oda tudnak ülni a hajléktalanok mellé is az aluljáróban, így is közösséget vállalva velük. Vagy eszembe jut egy evangélikus ifjúsági ének: „Telepedj mellém, Istenem...”

Az így kezdeményező és az asszony-

ra időt szánó Jézus aztán rátapint életének válságára. Olvasóként betekintést nyerhetünk az asszony magánéleti krízisébe: öt férje volt már, és akivel most együtt él, az nem a férje. Ez a sors kísérte és kísértette őt.

Jézus az élő vizet ígéri, amely a képekben gazdag keleti nyelvben elsősorban a forrást jelenti. Itt azonban további meglepetést tartogat Jézus: ő nem egyszerűen valami titkos forrásvizet ismer, hanem annál sokkal többet tud nyújtani. Az élő víz a Szentlélek ajándéka. Aki a forrásból iszik, az megszomjazik újra. Ha nem iszik eleget, könnyen kiszárad. Am a Lélek ajándékát kapja, az nem szomjazik meg soha, sőt másokat is felüdít. A Biblia archaikus nyelvén szólva: belsőjele élő víznek forrásai fakadnak.

Nevezhetjük ezt újjászületésnek, megtérésnek. Ez történik a samáriai asszonnyal is a Jézussal való találkozás nyomán. Aki – lássatok csodát – mégiscsak megszabadulhat múltjának terhetől, átlépheti saját árnyékát. Hogy miként? Úgy, ahogy egy kisgyerektől hallottam egyszer, aki így szövekedésanyához: „Vegyél le az árnyékomról!”, vagyis azt kérte: „Emelj föl!”

Az újjászületés ezt is jelenti: Jézus lehajol hozzánk. Aztán fölemel. Levesz az árnyékunkról. Magasba emel.

Ott, a magasban aztán igazán átélhetem a határtalanság érzését. Újjászülethetek, Isten által irányított, élő vízzel megáldott ember lehetek, akit Jézus levett az árnyékáról, és fölemelt. Aki megtapasztalja a megtérés örömét.

■ FABINY TAMÁS

Elhangzott a Kossuth rádió Vasárnap-i újság című műsorának július 7-i adásában

HETI ÚTRAVALÓ

„Éljetek úgy, mint a világosság gyermekei. A világosság gyümölcse ugyanis csupa jóság, igazság és egyenesség.” (Ef 5,8–9)

Szentháromság ünnepe után a 8. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéiben Isten a sötétségből világosságra hív, hogy a világosság gyermekeiként éljünk. Pál kijelenti: „...világosság vagyok az Urban...” (Ef 5,8a) Szeretet által leszünk Isten gyermekeivé, akik Jézus Krisztus szeretetével szeretnek, aki mennyei Atyja újjáteremtő szeretetének tanúja a világban. És „a mi segítségünk az Úr nevében van, aki az eget és a földet alkotta”. (GyLK 759,7) „Az Isten szeretet: és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és az Isten is őbenne”. (1Jn 4,16; LK) Csak ha Jézus – a világ világossága – él bennünk, akkor érvényes reánk is az ő kijelentése: „Ti vagytok a világ világossága.” Ez követőinek küldetése: „Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.” (Mt 5,14.16) És zeng a riadó: „Ébredj fel, aki alszol, támadj fel a halálból, és felragyog neked a Krisztus.” (Ef 5,14) A hit és a cselekedetek viszonyában Jakab nézete: „Mert ahogyan a test halott a lélek nélkül, ugyanígy a hit is halott cselekedetek nélkül.” (Jak 2,26) S ismerhetjük a páli megigazolást is: kegyelemből van üdvösségünk hit által, nem cselekedetekért. Am a jó cselekedeteket Isten előre elkészítette, hogy azok szerint éljenek a világosság gyermekei (lásd Ef 2,8–10). *Luther* véleménye: „Nem Istennek van szüksége jó cselekedeteinkre, hanem a felebarátainknak. A hit egyedül Istent illetheti. Ebből születik a cselekedet, mellyel felebarátainknak szolgálunk.” Pál tanácsa a világosság gyermekeinek: „Ne legyetek a hitetlenekkel felemás igában, mert mi köze egymáshoz... a világosságnak a sötétséghez?” (2Kor 6,14) Kérjünk mennyei bölcsességet, mert „a felülről való bölcsesség... jó gyümölcsekkel teljes... Az igazság gyümölcse békességben vetetik el azoknak, akik békességet teremtenek.” (Jak 3,17–18) Így örömmel békéketek leszünk. Jézus követői világítótoronyok, mert befogadták az életükbe, s ő ragyog át rajtuk, ezért sokan láthatják a világosságot. „Ha tehát az egész tested világos..., akkor olyan világos lesz az egész, mint amikor a lámpás megvilágít téged a fényével.” (Lk 11,36) Jézus nem rejtette véka alá szavait: „Én nyilvánosan szóltam a világosságot: én mindig a zsinagógában és a templomban tanítottam..., titokban nem beszéltem semmit.” (Jn 18,20) Fogságából kéri Pál: „...félelemmel és rettegéssel munkáljátok üdvösségeteket, mert Isten az, aki munkálja bennetek mind az akaratát, mind a cselekvést az ő tetszésének megfelelően.” Tudván, hogy gyermekeit Lelke által vezérli Isten, akik ragyognak, „mint csillagok a világban”, ha Jézusra, az élet igéjére figyelnek. Érette kész a mártíromságra is, és kéri: „...örüljétek velem együtt.” (Fil 2,12–18) Valljuk reformátorunkkal s vele: „Már megyek békén, örömmel, // Ezt Jézus Krisztus végzi el, // Őt adta világossággul / A világnak, / Hogy ő legyen megváltott népednek / Vígása dicsősége!” (EE 500)

■ GARAI ANDRÁS

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Mocsári teknős

A mocsári teknős az egyetlen vadon élő teknősfaj hazánkban.

Tavainkban sajnos egyre többféle láthatók mellettük ékszerteknősök is. (Az ékszerteknősök őshazája egyébként Észak-Amerika.) Ezeket az állatokat azok engedték szabadon, akik egy állatkereskedésben házi kedvencnek megvették, majd egy idő múlva megunták őket.

De találtak már a hazai vizekben ugyancsak amerikai eredetű aligátor-teknősöket is. Ezek a vízi teknősök táplálékkonkurensei, azaz vetélytársai a mocsári teknőseinknek. Erőszakos állatok, egy-egy kisebb tóból akár ki is szoríthatják a mocsári teknősöket.

Megunt ékszerteknősöket odaadhatják egy állatkereskedőnek, vagy vigyék ki az állatkertbe őket, de soha ne engedjék szabadon!

A mocsári teknős téli pihenője után március végén, április elején bújik elő. Ettől kezdve találkozhatok vele tavak, halastavak, lassú folyású csatornák mentén.

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

Az alig harminc milliméteres kisteknősök a nap melegének hatására fejlődnek, és szeptemberben bújnak ki a föld alól. Nyomban ösztönösen a vízhez indulnak. Egyszer tanúja voltam ennek az állatkertben. A tóban ott is élnek mocsári teknősök.

A három fiatal a bokrok alatt kelt ki, és már gyalogoltak a víz felé, amikor észrevettem őket. Mind a hármat

RAJZ: BUDAI TIBOR

Szeret sütkérezni: vízből kiálló tuszkokra mászik, vagy a partoldalon élvezi a napsugarakat. Közben folyton figyel, és a legkisebb gyanús jele a vízbe csusszan.

Vízi rovarokkal, férgekkel, góttákkal, békákkal, ebihalakkal táplálkozik, de nem veti meg a dögöt sem. Az egészséges halat nem tudja megfogni, a beteg pusztításával pedig használ.

A nőstény egy csendes június végi vagy július eleji éjszakán kimászik a vízből, és a közelben, a laza talajban gödröt ás. Ebbe rakja le a tojásait, majd befedi őket, sőt a felszínt haspáncéljával el is simogatja. Így aztán senki sem gondolná, hogy tojások rejtőznek a föld alatt.

megfordítottam. Persze megijedtek, el is indultak, de csakhamar megálltak, és újra a tó felé vették az irányt. Nem látták a vizet, de ösztöneik pontosan megszűrték nekik, merre kell menniük.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Vajon hány tojást rak a mocsári teknős?
2. Milyenek a tojások?
3. Mikor válik ivaréretté egy mocsári teknős?

Válaszok: 1. négy-tizenketet; 2. fehér, puha héjúak; 3. hat-nyolc éves korára.

Albert és Pongrác lovag kalandjai

► Mostani négyrészes sorozatunkban ismét Albert és Pongrác lovagnak segíthettek. Ez alkalommal Szakáll király vitézeinek egy különleges tekercs bibliai rejtvényeit kell megoldaniuk. Ezek megfejtései olyan édesanyák nevei, akiknek két fiuk volt. A helyes megoldásokat összegyűjtve a sorozat végén küldjétek be szerkesztőségünk címére (Evangélikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.

GYERMEKVÁR

2.

Albert és Pongrác lovag ebéd után ismét a könyvtárszobába sietett. Könyvmoly könyvtáros eléjük tette a tekercet, hogy nekiláthassanak a második feladatnak.

– Lássuk, kinek a nevét rejt!

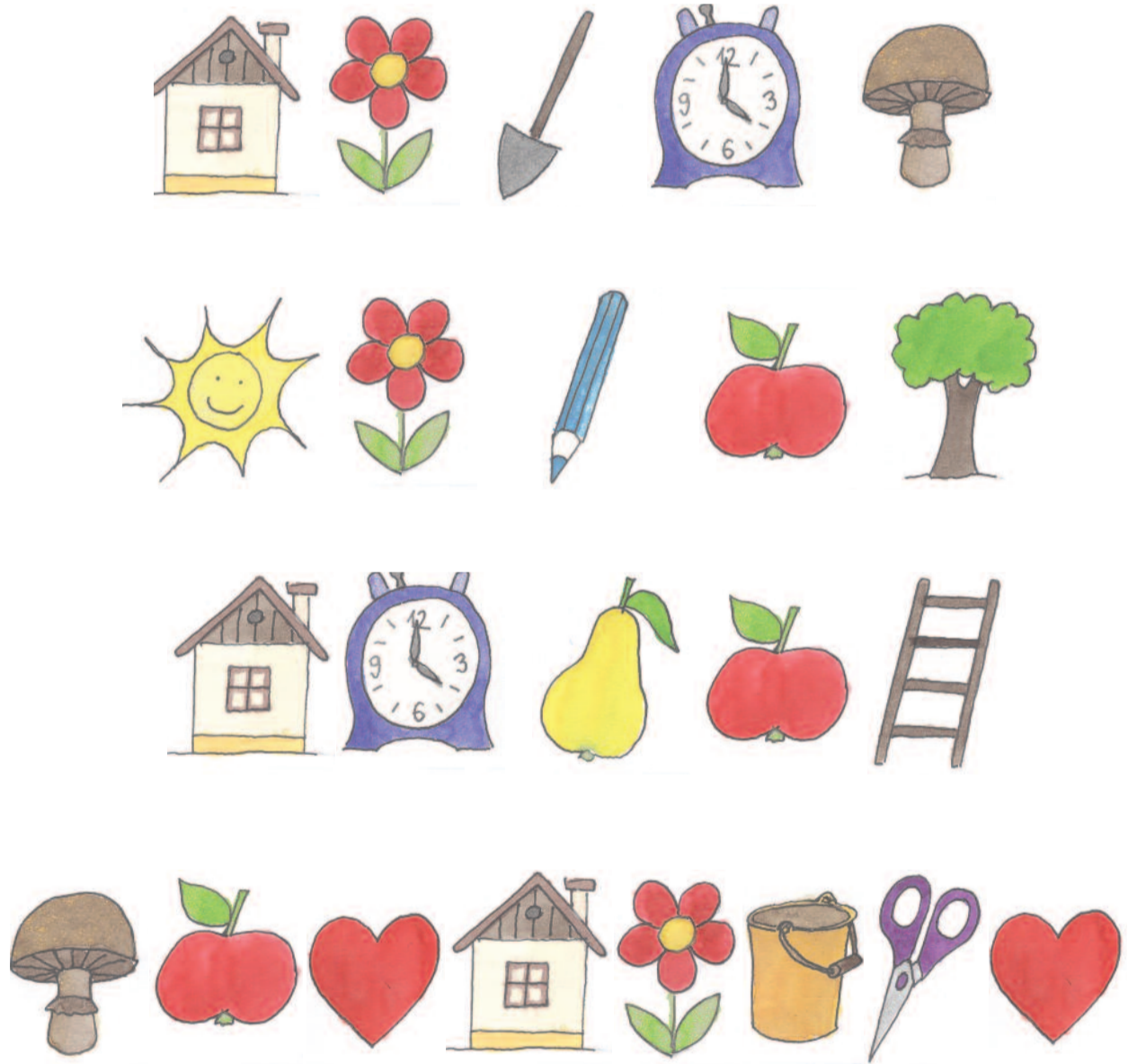
– Igaz, ami igaz, nemes királyunk dédapja, Bajusz király igazi mestere volt a rejtvénykészítésnek! – mondta Albert lovag. – Máris ol-

vasom a feladatot: „Titkosírás – rejtett szó, e feladat csudajó! Itt a betű, itt a kód, máris olvasod a szót! Egymás után több is lesz, míg a hideg meg nem vesz. Félre vicc, és félre tréfa, megoldás csak egy lesz máma. Jól válassz, kívánom, kedves rejtvényfejtő barátom! Mindehhez jó munkát kívánok: a kiöltő Bajusz királyod.”

– Nagyon szeretem a betűrejtvényeket! De fogjuk-e tudni, melyik névre gondolt? – aggodalmaskodott Pongrác lovag.

– Csöppet se izgulj, lovag barátom! Inkább kezdjünk neki a feladatnak, aztán majd meglátjuk!

Melyik a keresett név?

á =		h =		l =	
b =		i =		m =	
e =		j =		n =	
f =		k =		ó =	
				r =	
				zs =	

RAJZOK: JENES KATALIN

Időről időre ellepik a világhálót a világvége-híradások, s azt hihetnénk, hogy ez korunk sajátja. Nincs így: jóval több mint fél évezrede esett meg, hogy napra pontosan kiszámították a világvégét: 1533. október 19-én kellett volna bekövetkeznie. Az alábbi novella ebbe az időbe – nem mellesleg a reformáció korába – röpti vissza az olvasót. Bálint, a magyar reformátor kitalált személy, ez a bizonyos világvége-prófécia azonban történelmileg hiteles.

■ K. L.

Istenkeresés

A ló duzzogva húzatta magát a tutaj után. Haragudott a révészre, mert már majdnem fenn volt az első két patája a kompon, mikor az végigvágott rajta az ostorral. Pedig a lelkész mellett volt még hely.

Bezeg mikor elindultak Wittenbergből, még nem sajnálta tőle Bálint a hídpénzt! Holott az Elba keskenyebb, sodra sem erősebb, mint itt, Frankfurtnál a Majnáé. Most meg sokkalta érte a három hallert.

A ló tévedett. Dehogyan sajnálta Bálint, a frissen végzett teológus! Csak a fejében akarta a kusza gondolatokat szállá fenni a lomha folyón. Észre sem vette a tutaj után a vizet kapáló, duzzogó paripát. Mint ahogy a dómot sem, amint szürke záppal vigasztalja az áprilisi hajnal. Csak szomorúan bámulta a közömbös Majnát.

A Kassáról jött kereskedő szavain töprengett, akivel a kocsmában hozta össze a véletlen. Elkeseredett. Hát apja azért hagyta életét Mohácson, hogy most egymás vérért ontsák amiatt, hogyan kell helyesen az Urat imádni? Na meg égetni, ölni, pénzért testvért, asszonyt eladni? Persze jól jön a templomablás is, mert biztosabb kincs, mint a birtok. Azt el is lehet ásní.

A lelkész szeme könnybe lábadt; gyengének érezte magát.

Hogyan szóljon a szószékről, mikor néhány nagyúr hatalomért hitet és gazdát cserél? Többször is, ha megéri. Igaz, van választék: királyból is kettő. Meg egy nagy hatalmú szultán is, ha kell.

Talán rosszul tette András úr, hogy tanulni küldte külhonba? Csak azért, mert elragadta a lantos prédikátor, akitől először hallott Lutherről strofázni meg a wittenbergi tételeit magyarázni?

Bálint elszégyellte magát egy pillanatra, és gondolatban bocsánatot kért gyámjától. Igazságtalan volt a kérdés. Hiszen ki tanítana, s ki adna reményt, ha tudatlan szolgáló lennének az Úrnak?

Na meg bajnak ott van még Miska, akit nagybátyja vele küldött tanulni. Benne is csalódott. A fiú váratlanul mindent otthagyt, s idő előtt hazament profétának népet riogatni. De csak azért, mert megadította Michael Stiefel tavaly kiadott számtankönyve, amelyben ki van számítva a világvége idén 1533. október 19. napjára. Reggel nyolcra. Talán azért ilyen pontosan, nehogy valaki is lekéssse... Mindez a bibliai szöveg számértékei alapján. Az Stiefelt nem zavarta, hogy nem ismerte sem a héber, sem a görög írást, nem is beszélt a kabbaláról.

Miskának meg hiába idézte Bálint az Írást: „Azt a napot és azt az órát nem tudja senki, még az ég angyalai sem...” Hát hogy jön ahhoz Stiefel, hogy okosabbnak higgye magát Mihály arkangyalnál?

Bálint ezért vette útját Frankfurt felé: hogy tanácsot kérjen Bernhardtól, aki már régóta az itteni gyülekezetben hirdeti az igét. Most meg kiderült, hogy radikális útra terelte a nyáját, s a képprombolást Istennek tetsző dolognak vélte. Ezért is kezdték rögtön a dóm oltártábláin. Ezek után nem volt mit beszélni vele. Bálint biztos volt benne, hogy Luther szigorú, dorgáló levele már útban van Wittenbergből.

Erről újra eszébe jutott Stiefel, az

ártalmatlan, kósza agyú lelkész. Beszéltek, micsoda szerencséje volt, hogy a reformátor megmentette a börtöntől. Ugyanis Jámor Frigyes herceg le akarta csuktatni. Nem a könyve miatt, hanem mert a pártfogóját és barátját, Luthert, aki parókiát is szerzett neki asszonyostul, Heródesnek titulálta. De csak azért, mert a wittenbergi reformátor nem akart előszót írni az apokalipszist beharangozó könyvéhez. Sőt ellenezte, hogy a makacs pástyor a szószékről hirdesse a világvégét. De már késő volt. Elterjedt a Hiób-hír.

A nép ugyan megrémült, de vezeklés helyett sokan elkótyavetyélték a házat, telket, s minden bűnt, amely kellemes, buzgón üztek, ha már úgy-

is vége lesz a világnak. A termőföld meg vetetlen maradt. Egyesek végrendelkeztek. Stiefel maga is szétosztogatta drága könyveit; igaz, kétes érdem, mert mit csinál vele az ajándékozott?

Azért mégsem volt olyan mosolygatóan ártalmatlan a tudós profécijája. Az akkor még a jövő titka volt, hogy egy paraszt majd az apokalipszis előestéjén kiirtja a családját, aztán magát is megöli, hogy első legyen a sorban. Egy hibbant nő meg pusztá kézzel elkaparja a földet részeges férje sírjáról, hogy segítsen neki kimászni a gödörből, ha hívja a harsona...

Stiefel életét is csak a mentette meg, hogy a herceg aztán mégis lecsukatta...

Bálint hirtelen megszédült. Érezte, ahogy rátör a rettegés; Krisztus tán elhagyja lagymatag hitéért?

– Oldja el a lovát! Hisz már leér a lába!

Összerezte, váratlanul érte a révész ordítása. A lelkész csak most vette észre, hogy partot értek. Az eső is elállt, s a napsugarak előbújtak tócsát szárítani.

A kiszállásnál az ifjú lelkész elkö-

szönt, mire a révész csak sercintett egyet a vízbe. Erre a ló sem nyerített búcsút, csak egy illetlen hanggal lelezte megvételét.

Később, mikor már megbékélve lefelé szellett, Bálint egy jószívű fa alatt térdelt. A bükk azért vette fel már most a nyárra való lombját, hogy ha valaki templomnak nézi, meg ne ázson. A lelkész a lomb alól kérte az Urat, fogja a kezét, le ne tévedjen a hozzá vezető útról. S ha netán megroggyan, emelje fel, ha méltónak tartja rá. Nem szóval szól, csak a szíve formálta imává a könyörgést.

Már dél felé járt, mire útra keltek. Bálint vidám szívvel könnyű zsolnárt nótázott, hisz Krisztus is kedveli a dalos kedvű hívőt. Lassanként a jóllakott paripán is erőt vett a derűlátás. Regensburgban biztos a kőhídon mennek át, s nem kell neki még a Dunát is átúszni. Hisz ki akar odahaza rozsdás patkóval a lábán legelni?

Sok víz lefolyt a Dunán, mióta Bálint maga mögött tudta a lovával. Mire megérkezett, már májusi szél borzolta a kócos bokrokat, s bazsarózsa bólogatott jó napot az arra járó vándornak. A romvár tornyáról eltűnt a gyászlobogó, mert már négy hete volt, hogy András úr a családi kriptába költözött.

Azóta az öreg várnagy mindennap a szakállszáraitól leste, mikor tűnik fel Bálint úr az úton. Csak egyszer szunyókált el, akkor is arra riadt, hogy a hajdani szoknyás kisgyerek öleli, akinek kardot faragott a pogány ellen.

Tíz percre rá már összecsendült a nép, és sokáig eltartott, míg az utolsó ujjongót is aludni nem küldte a bor. A lelkész – most kényszerű földesúr – nem csodálkozott, mikor megtudta: amidőn Miska először hirdette a közeli világvégét, kihallatszott a jajeszékelés a templomból. András úr nem húzta deresre, csak elküldte a várból. Az apokalipszis másnapján visszajöhet a szószékhöz.

Még kábult volt Bálint az esti ünnepléstől, mikor szokatlan lármára ébredt. Dühösen lerohant az udvarra. A várnépség körében egy topronyos alak szónokolt, társa, egy láng-hajú némbor időnként elrikkantott egy-egy halleluját.

A proféta Bálintra pislogott, de folytatta:

– Aztán megjön az Enoch és az Elias nevű tűzokádó szörny, akik elpusztítják az egész világot. Csak Strasbourg éli túl. Az lesz az új Jeruzsálem. Ez még az idén történik, az Úr 1533. esztendejében...

Ez már túl sok volt Bálintnak. Intett két katonának, mire azok lefogták a szónokot.

– Nem húzlak deresre, ahogy magyarnak járna. De hogy te se éj időre Strasbourgba, huszonötöt kapsz a talpadra istenkáromlásért – evvel otthagya a meglepett népet.

Rá egy órára kordéra tették a véres talpú mártírt, és a lompos asszony szitkozódva kitolta a várkapun.

Bálint csurig töltötte a poharát, és felsóhajtott:

– Uram, milyen nagy is a te állatkerted!

Egy hajtásra lehúzta a bort.

A kordé már nem nyikorgott a talpból, és lassan a proféta káromkodását is elnyelte a szél.

■ KISSLAKI LÁSZLÓ

Kettős elhivatottsággal III.

Válogatás somogy-zalai evangélikus lelkészek irodalmi munkáiból: Sárkány András Tibor

THESAURUS

Rovatgazda: Kovács Eleonóra

► A somogy-zalai lelkész alkotók pályáját bemutató közleményesorozat harmadik írását adjuk közre rovatunkban. Kutas Kálmán, majd Jakus Imre után Sárkány András Tibor pályáját ismertetjük.

Sárkány András Tibor 1916. szeptember 16-án született Budapesten. Apja, Sárkány (Brusznitzky) Pál iskolaigazgató volt Kecskeméten. Édesanyja, Nagy Emma református lelkészcsaládból származott.

Gyermekeivel András Tibor Kecskeméten töltötte két korán elhunyt leánytestvérét követő bátyja és húga testvéri közösségében. A kecskeméti Gróf Tisza István Református Reál-gimnáziumban érettségizett.

A teológiát Sopronban végezte apai nagyszülei lelki-anagyi támogatásával. Raffay Sándor püspök avatta lelkésszé 1938. február 9-én a budapesti Deák téri templomban.

Az alföldi Szentetornyan, Szentesen és Tiszaföldváron volt segédle-

kész, majd 1942. november 1-jétől 1946. március 18-ig táborigazgatóként szolgált különböző állomáshelyeken, közöttük orosz harcterekben is. Az orosz frontról hazatérve Szegedre, majd Újvidékre vezényelték, katonakórházi lelkészi szolgálatot teljesített. Itt ismerkedett meg Runy Ivánkával, akivel Kecskeméten 1944 márciusában házasságot kötöttek.

A lelkész főhadnagya a visszavonuló csapatokkal és ifjú hitvesével Németországba került. A bajorországi Ingolstadtban – bombatámadások közepette – született Krisztina lányuk 1944 decemberében. A család a háború befejezése után – sok megpróbáltatást átélve – 1946 márciusában visszatért Kecskemétre, a bizonytalanba. Ott, idegen családnál kapott szálláshelyen született meg András fiuk 1946 májusában, mert a szülői ház szovjet katonának lakhelye volt.

A táborigazgató lelkész megszűnése után segédlelkész lett Kiskőrösön, majd 1948. február 1-jétől parókus lelkész Óriszentpéteren. Öt évet (1948–1953) töltött a vasfüggöny melletti háttárságván, a kitelepítések miatt egyre fogyó gyülekezetben. Az Órség vándoraként járta a falvakat, mert gyülekezetét a helyben lakó híveken kívül tizenegy szórványfalu evangélikusai alkották.

Isten segítségével megoldhatatlannak látszó feladatokon jutott túl ezekben a nehéz években. Az akkori társadalmi viszonyok, a vallásellenesség ugyanis még az általánosan ismertnél is erősebben érvényesült a hármastól közelében élő, hitüket nyíltan megvalló hívekkel szemben. Különösen egy szerb származású papfeleséget nem néztek jó szemmel a jugoszláv határ mellett. Befelé fordulással, a jó szándékú emberek egymásba kapaszkodásával lehetett ezt az időszakot túlélni.

Az órségi faluból 1953 februárjában a Veszprém megyei Kerta gyüleke-

zete hívta meg lelkészül Sárkány András Tibort, feleségét pedig kántorának választotta. A komfortosabb körülmények nemcsak a családja szá-

mára biztosítottak a korábbiaknál jobb feltételeket, hanem a gyülekezetben végzett szolgálata számára is. Az itt töltött tizenhat esztendő alatt (1953–1969) a lelki építkezésen túl a kiskamondi filia dűledező temploma helyett új, világos lelki otthon építetett 1967-ben.

A Kertán töltött évek során szabadabbá, kiteljesedtebbé váltak emberi kapcsolatai. A dimbes-dombos Órség után a Kisalföld pereme, az itteni táj kissé „hazatérést” jelentett az Alföldön nevelkedett lelkész számára. Am nagyobb hatást mégis a Dunántúli jellemző tájegyek gyakoroltak rá. Élmenyvilága gazdagodott, s ez irodalmi munkáiban is megmutatkozott.

Már ifjúkorában is tollforgató volt, de költői munkássága élete delén Kertán fordult a legtermékenyebb. Családi, alkalmi, elmélkedő és tájversei mellett jelentős helyen szerepelnek istenkereső és a papi szolgálatról írt versei, valamint prédikációi és imádságai.

Már nem csak magának írt, egyre többször meg is jelentek alkotásai. Sokat publikált az *Evangélikus Életben*, és írásai olvashatók voltak a korabeli *Evangélikus naptárakban* is.

Pusztaszentlászló volt utolsó szolgálatai helye (1969–1981). A kis zalai falu, „a festői szépségű zalai táj egyik gyöngyszeme” – részben helyi adottságai, részben a társadalmi viszonyokban bekövetkezett változások eredményeként – minden korábbinál magasabb életminőséget nyújtott számára.

Onnan alapítottak családot gyermekei, míg ő békésen készült a nyugdíjas évekre. Házat is épített a templom közelében. De az Úr másképpen rendelkezett: 1980 karácsonyán magához szólította harmincnégy éves át hűségese társát, szeretett feleségét. Egyedül maradt. Kereste a helyét, s 1981-ben, negyvenhárom évi szolgálat után nyugállományba vonult. Hátralévő éveit Pécsen töltötte második feleségével 1990. november 12-én bekövetkezett haláláig.

Versei, prózai írásai és fordításai nyomtatásban az *Evangélikus Életben* és az *Evangélikus naptárakon* kívül a *Somvirágban*, az evangélikus lelkészek szépírásaiból 1966-ban megjelentetett – finn és német nyelven is kiadott – gyűjteményes kiadványban olvashatók. Írásai ma is élményt nyújtanak az olvasónak gondolati gazdagságukkal és változatos formai megoldásaikkal.

Kéziratban maradt írásait vaskos családi gyűjtemény őrzi nemrég elhunyt lánya, Fűrjesné Sárkány Krisztina gondos összeállításában. Tőle származik az alábbi idézet: „Élete és szolgálata nehéz gondjait hittel hordozta, és mindig tudott szívet álmodni.”

■ DR. JÁNI JÁNOS

Váli Dezső kiállítása Balatonbogláron

Az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány és a Balatonboglári Evangélikus Egyházközség meghívja Váli Dezső festőművész *Tenger és műterem* című kiállításának megtekintésére. A kiállítást augusztus 3-án 18 órakor Galambos Ádám evangélikus teológus nyitja meg, és szeptember 10-ig látogatható.

Nyitva tartás: hétfő–péntek: előzetes bejelentkezés szerint (tel.: 20/824-2797); szombat: 16–20, vasárnap: 11–13 óra között. Helyszín: evangélikus templom, Balatonboglár, Hétház u. 17.

Részletek: goo.gl/RFBjQ; Facebook-esemény: goo.gl/ZDDei.

Fébé-konferencia Piliscsában

A Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület augusztus 22–25. között tartja hagyományos nyári konferenciáját, ezúttal az EKE és a Fébé-egyesület közös szervezésében.

Helyszín: Piliscsaba, Béthel Evangélikus Misszió Otthon. Érkezés csütörtökön 15 órától, elutazás a vasárnapi ebéd után, kb. 13 órától.

Részvételi díj: 3500 Ft/nap + (igény esetén) 500 Ft ágynemű-használati díj.

Jelentkezés: a Fébé Egyesület e-mail címén (febe.egyesulet@lutheran.hu), illetve a 20/500-4063-as telefonszámon Görög Zoltánné, Hajnalka főnökösszónánál és Berkes Jenőné Fenyvesi Juditnál a 20/824-7863-as számon (mindkét telefonszám egyházi flottás). Helyet a jelentkezések sorrendjében tudunk biztosítani.

Projekt gyülekezeti iratterjesztések támogatására, fejlesztésére

A Luther, a Kálvin és a Harmat Kiadó az IFUA Nonprofit Partnerrel együttműködve projektet indított a gyülekezeti iratterjesztések fejlesztésére, erősítésére. A munka célja, hogy újabb iratterjesztések indításával és a meglévők segítségével Isten országa tovább épülhessen a keresztyén könyvek, kiadványok terjesztésén keresztül.

• Várjuk olyan gyülekezetek, gyülekezeti tagok jelentkezését, akik szeretnék iratterjesztést indítani, csak nem tudják, hogyan kezdjék el, kérdéseik vannak, segítségre van szükségük.

• Várjuk már működő iratterjesztések jelentkezését, amelyek szeretnék érdemi segítséget (tippeket, trükköket, tájékoztató anyagokat, hasznos tanácsokat) kapni iratterjesztésük fejlesztése érdekében.

• Várjuk önkéntesek jelentkezését, akik a nyár folyamán szívesen irterjűznának gyülekezeti iratterjesztőkkel a környezetükben (szomszéd gyülekezetben, szomszéd faluban, városban), hogy minél több iratterjesztést (jó gyakorlatokat és a problémákat) megismerve segítséget tudjunk nyújtani az iratterjesztések számára. Akár félnapos segítség is hasznos!

Mindhárom témában állunk rendelkezésre további információkkal. Érdeklődni, jelentkezni lehet *Égető Tímeánál*: 30/382-8854, timea.egeto@nonprofitpartner.hu

Istentiszteleti rend • 2013. július 21.

Szentháromság ünnepe után 8. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Mt 7,15–23; Róm 8,12–17. Textus: Ézs 57,15–19. Énekek: 442., 238.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. dr. Lászlóné dr. Agod Anett; **Fébé, II., Hívősvölgyi út 193.** de. 9. (úrv.); **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Gálos Ildikó; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Horváth Ferenc; **Újpest, IV., Lebstücsk M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű, úrv.) Scott Ryll; de. 11. (úrv.) Pelikán András; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Románné Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Románné Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv.) Gáncs Tamás; du. 6. Schulek Mátyás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Missura Tibor; **Budaörs, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) dr. Lászlóné dr. Agod Anett; **Budaörsvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zuglói, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) dr. Béres Tamás; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. dr. Béres Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Erdélyi Csaba; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákospalota, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Seppo Sattilainen; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Éva; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Éva; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budaörs, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Soroksár, XXIII., Otthon Közösségi Ház, Szt. u. 112.** du. 4. Győri János Sámuel; **Budaörs, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) D. Keveházi László; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Mátrászentimre–Bagolyirtás, Jókai u. 7–9., Fébé Názáret-temploma** de. fél 12. Sztojanovics András.

Összeállította: BALLA MÁRIA

„ÉN PEDIG AZT MONDOM NEKTEK...”

Az Ökumenikus Tanulmányi Központ közgyűlése

▶ Az Ökumenikus Tanulmányi Központ (ÖTK) június 28-án tartotta ideai közgyűlését a budapesti Schweitzer Albert Református Szeretothonban. Győri Kornél nyugalmazott baptista lelkész, egyházának egykori főtitkára Fil 3,12–16 alapján tartott bevezető áhítatában elmondta: a háború utáni évtizedek történetének csodája, hogy az ökumenikus mozgalom fennmaradt, sőt meg is erősödött. Önmagában egyetlen felekezet sem tud megfelelni a kihívásoknak, ezért még inkább szükségük van egymásra.

Az ökumené nem a tökéletes szenteket felmutató egyházak szepültelen közössége, de ez nem akadályozhatja a közeledést – mondta a nyugalmazott lelképásztor. – Óriási a haladás ahhoz képest, hogy gyerekkorában „nem illet” más felekezet istentiszteletén részt venni. Befejezésül Győri Kornél énekeskönyvünk 268. énekének utolsó versszakát idézte: „Jézus, tebenned egy az egyház...”

Tóth Károly nyugalmazott dunamelléki református püspök, a központ alapító elnöke beszámolójában szokás szerint áttekintette az elmúlt év legfontosabb fejleményeit. Az Egyházak Világtanácsának ma már 349 tagegyháza van, és a II. vatikáni zsinat óta a római katolikus egyház is fontos feladatának tekinti az ökumenét.

Az Apostoli hitvallás tétele – „Hiszem az egyetemes anasztazyegyházat” – látható formáinak keresése csak nagyon lassan és ellentmondásosan halad előre.

Európában három hatalmas kihívással kell a keresztyén egység látható formáit kereső egyházaknak szembenézniük. Ezek a szekularizáció, a nem keresztyén vallások megújulása és az európai kultúra, identitás kérdése. Európa kulturális örökségéhez elválaszthatatlanul hozzátartozik a keresztyénység. Ez akkor is így van, ha az Európai Unió bizonyos körei nem szívesen gondolnak rá, a „keresztyén Európa” igazságtalanságait hangsúlyozva. Ez szelektív értékelés, hiszen a példaként emlegetett görög demokrácia lényegében az oligarchák demokráciája volt a rabszolgatartó társadalomra épülve.

Jézus azonban konkrét tetteket vár az Isten és a felebarát szeretetének tanúsításaként. Konkrét evangéliumi tetteket kívánva fogalmaz így: „Hallottátok, hogy megmondattam a régieknek... Én pedig azt mondom nektek...” (Mt 5,21.27.31.34.39). Európa keresztyén gyökereihez ez bizony hozzátartozik, mivel a többi világvallás nem is-

mer ilyen radikális változásokat. Rendkívül fontos, hogy a Római Klub legújabb jelentésében olvasható: „Csak az evangéliumi szeretetben végbemenő változás nyújthat reményt az emberiség és a világ túlélésére.”

Ígéretes jelek is láthatók az ökumenében a jelenlegi pápával, az Egyházak Világtanácsának novemberben Dél-Koreában sorra kerülő tizedik nagygyűléseivel és az Európai Egyházak Konferenciájának (azóta július 3–8. között már lezajlott) tizennegyedik, budapesti nagygyűléseivel.

Jelen sorok írója az ÖTK és a Societas Oecumenica, az európai ökumenekutatók társasága titkáráként beszámolt a szervezet tizenhetedik, tavaly augusztusban Belfastban rendezett konferenciájáról (erről az *Evangelikus Élet* 2012. szeptember 30-i számában tudósított) és a jövő évre szóló budapesti meghívás elfogadásáról.

A társaság hattan vezetője május 23–25. között látogatást tett az Evangelikus Hittudományi Egyetemen mint tervezett helyszínen, járt Gáncs Péter elnök-püspöknel, és Tóth Károly püspököt is felkereste mint az intézményes tag ÖTK vezetőjét. A tervezett időpont 2014. augusztus 21–26., a téma pedig az egyház katolicitása lesz, a szó eredeti, vagyis az *egység, egyetemességre* vonatkozó értelmében.

■ SZENTPÉTERY PÉTER

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok, velem vannak a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Olvassa az Evangelikus Élet digitális változatát!

Istentiszteletek a Balatonnál

Alsódörgicse, Fő u. 43. de. 11.; Badacsonytomaj, Római út 3. de. 9; Balatonalmádi, Bajcsy-Zs. u. 25. du. 4.; Balatonboglár, Hétház u. 17. de. 11.; Balatonfüred, Bajcsy-Zs. u. 15. de. 9.; Balatonszárszó, Evangélikus Konferencia- és Misszió Otthon, Jókai u. 41.; Fonyód, József A. u. 21. de. fél 10.; Hévíz, Helikon u. 6. du. fél 5.; Kapolcs, Kossuth u. 26. du. fél 4.; Keszthely, Deák F. u. 18. de. fél 11.; Kisdörgicse, Diófa u. du. 2.; Kötcse, Templom u. 7. de. 10.; Kővágóörs, Arany J. tér 2. de. fél 12.; Mencshely, Kossuth L. u. de. 11.; Nemesleányfalu, Nemesleányfalui u. du. 2.; Révfülöp, Villa Filip tér 2. de. 10.; Siófok, Oulu park de. 10.; Sümeg, Széchenyi tér 1. du. fél 3.; Szentantalfa, Fő u. de. háromnegyed 10.; Taliándörögd, Petőfi u. 1. du. 2.; Veszprém, Kossuth u. 4. de. 10.; Zánka, Rákóczi u. de. fél 9.

Összeállította: BALLA MÁRIA

Aranyos blogok

Nem lehet nosztalgizálás nélkül belegendolni, hogy Magyarország blogjainak egyetlen komoly versenyt, a *Goldenblogot* idén immár kilencedik alkalommal rendezik meg. Ha visszatesszünk 2005-re, akkor nem látjuk még sem az *iWiW-et*, sem a *Facebookot*, és bár voltak különféle fórumok, az önkifejezési vágy elsősorban a saját „internetes napló” vezetésében teljesedhetett ki igazán.

Azóta persze a blog is elszakadt a naplójellegtől, a saját magunkkal kapcsolatos információk pedig jószereivel a közösségi oldalak hírfolyamába költöztek át, de a szakmai oldalak még mindig nagy népszerűségnek örvendenek.

Mi több: az internetes blogok szerzői éppoly ismertségnek örvendhetnek, mint a tévében nap mint nap felbukkanó arcok. Minden bizonnyal emlékszünk még azokra az időkre, amikor a népszerű valóságshow-szereplők nemcsak mindennapos látogatókká váltak a képernyőn, de egy-egy jól vagy kevésbé jól sikerült szereplés után a könyvesboltok polcain megjelentek a velük foglalkozó kötetek is. Úgy tűnik, hogy a könyv megjelentése olyan indikátor, amely megmutatja, hogy az adott illetőben valaki lát-e forintokra váltható potenciált.

A jó blog hasonlóan konvertálható – azzal a különbséggel, hogy ebben az esetben pontosan felmérhető, mit is fogunk kapni a pénzünkért. Nem véletlen, hogy először a legnépszerűbb gasztroblogok szerzői adtak

ki könyvet, hiszen a szakácskönyvek révén – ha nem túl fellengzősek – minden főzni szerető emberben feléled a vágy, hogy hasonlóan mesterei ételeket állítson össze magától értetődő könnyedséggel.

A *Dolce Vitát* (dolcevitablog.hu) jegyző *Vrábel Krisztina* elsősorban olaszos ételek közül válogat. Első könyve, a *Dolce Vita Magyarországon* után most a *Főzd magad!* című kötetében arra vállalkozik, hogy ezeket a finomságokat házi alapanyagokból is elkészítse. Például akár a kedvelt olasz édesség, a tiramisu alapjául szolgáló, drága mascarpone sajtot is legyárthatjuk otthon egyszerű házi tejszínből és citromléből.

Szintén két könyvvel van a piacon *Mautner Zsófia*, a *Chili & Vanília* blog szerzője. Magyarországon talán ő volt az első, aki hobbiszakácsból vált elismert gasztronómiai szakemberré, márpedig az igazán elismerésre méltó, ha valaki egy blog vezetését alakítja át életre szóló hivatássá. A chiliesvanilia.blogspot.hu oldalon két könyvének borítója alatt az *Így főzünk* címre lehetünk figyelmesek, amely érdekes módon egy letölthető PDF-fájl takar. A 204 oldalas szakácskönyvben pedig különböző népek receptjei olvashatók Szerbiától Kínáig. Mindenképpen érdemes letölteni és átlapozni, a gyönyörű illusztrációk egészen biztosan kedvet ébresztenek egy-két egzotikus, de egyszerű fogás elkészítéséhez.

Ám nemcsak a gasztronómiai témá-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

jú blogok bejegyzéseit lehet érdemes összegyűjteni és kötetben megjelentetni. „*Farkas Livia* a legsikeresebb független női blogger, az *Urban:Eve* blog gazdája. 2008 óta nők tizezreit látta el tipppekkel, tanácsokkal: hol segíti posztjaival, hol személyes levelekben. A blogról jól ismert életszeretével és az évek alatt összegyűjtött tapasztalattal írta meg ezt a könyvet, amelyben megpróbálja átadni azt a hétköznapi filozófiát, amely sikeressé és boldoggá tette” – írja az *Ennél zöldebb nem lesz!* című kötet bevezetője.

A 2008-ban indult blog anyagából több mint kétezer bejegyzés után született könyv; a blog Facebook-oldalának több mint tizenháromezer látogója van. Ha valaki szeretné gyorsan megtudni, milyen is az oldal hangulata, látogasson el a goo.gl/Z2sgl oldalra, ahol egy harmincnapos tréning leírása olvasható. Célja, hogy egyszerű rutink kialakításával egy hónap alatt a legelhetőbbé varázsoljuk lakásunkat, hogy végül gondatlanul élvezhesük, és több időnk jusson arra, amit igazán szeretnénk csinálni.

Az említett blogok népszerűségéhez nem férhet kétség, de biztosak lehetünk abban, hogy az idei *Goldenblog* győzteseit is érdemes lesz megnéznünk. A nevezési időszak jelenleg is tart – egészen július 21. éjfélig.

■ N. B.

Két konfirmáció Miskolcon

► **A szokatlannak tűnő miskolci eset példamutató lehet: egy évben – sőt néhány héten – belül két konfirmációt is tarthattak az észak-magyarországi nagyvárosban. Május 26-án tizenegy fiatal, június 16-án pedig tizenegy felnőtt – az alig huszonevestől egészen a hetvenévesig – tett vallást hitéről.**

Feljethetetlen pillanat volt a gyülekezet életében. A fiatalok tizenéves korukra már értik, hogy miért állnak ki az oltár előtt. Ilyenkor megilletődnek, és érzik, hogy valami csodálatos dolog indult el az életükben. Milyen felémelő és jó érzés is a fiataloktól hallani, hogy életükben a krisztusi úton akarnak járni. Már ők is tudják, hogy ez a keskeny út – amely olykor ugyan göröngyös – az örök életre vezet.

Három hét múlva a felnőttek egy csodálatos templomi alkalmon tettek hitvallást nyilvánosan.

A szokásostól eltérő módon, egyesével álltunk ki az oltár elé. Különböző történeteket hallhattunk arról, hogy kit milyen módon közelített meg a Teremtő, kit hogyan szólított meg. Az idősek nem szégyelltek, hogy hosszabb időre letértek az igaz útról, viszont annál lelkesebben mesélték, hogyan találtak vissza. Négy testvérünk a hitvallások után felvette a keresztséget, megkeresztelkedett. Majd ők is az oltár előtt letérdelve a többiekkel együtt mondták a konfirmációi fogadalmat.

Sándor Frigyes tisztelendő úr megáldott minket, és a következő ígét

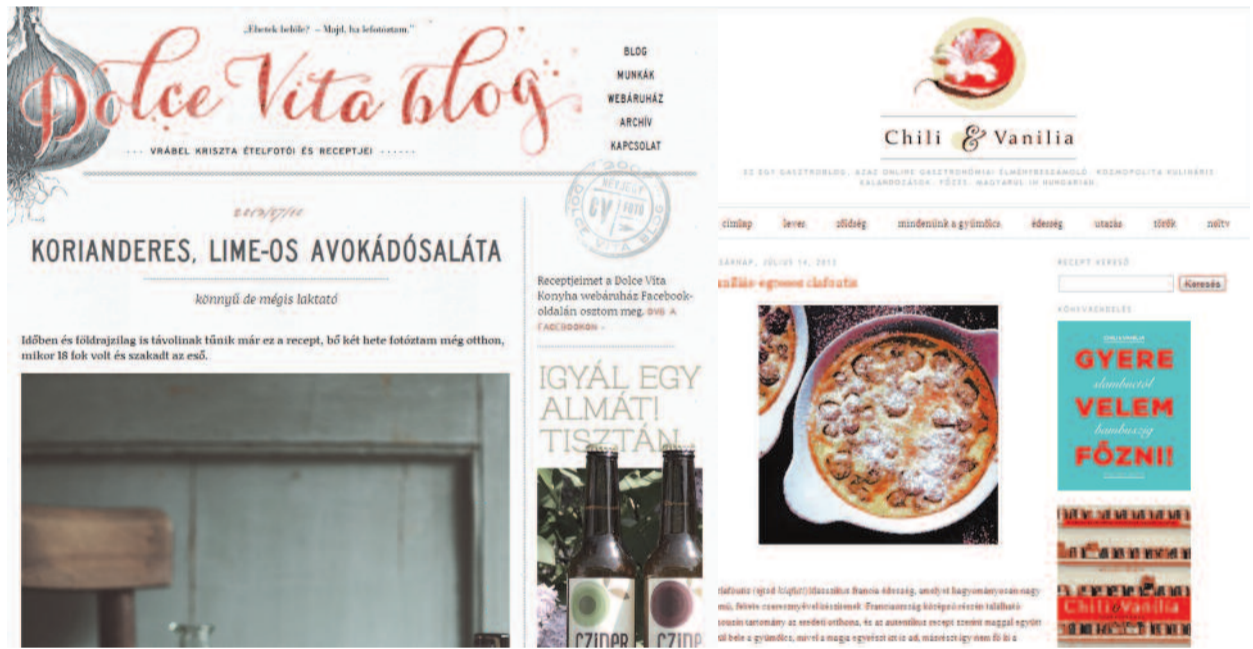
mondta nekünk: „*Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.*” (Mt 5,16) Ennél az ígénélnél talán semmi sem tudja jobban kifejezni, hogy mi a mi felelősségünk van, és mennyire példamutatóan kell élnünk.

Miután nyilvánosan vallást tettünk hitünkéről, a gyülekezet imádságával az Úr szent asztalához járultunk, hogy a Szentlélek erejével először vegyük magunkhoz az Úr szent vacsoráját.

Mindkét vasárnap örömteli ünnep volt. Nemcsak azoknak, akik fogadalmat tettek, hanem azoknak a rokonoknak, hozzátartozóknak is, akik részt vettek ezen a megható alkalmon.

Tizenkilenc évesen én is hiszem és tudom, hogy az életünk megváltozott. Mindannyiunk szíve mélyén ott van az isteni pecsét, de ha nem találjuk meg a test, lélek, szellem harmóniáját, és nem támasztjuk fel a magunk szellemi oldalát, akkor hamar téves úton találjuk magunkat. Ha mi mind – felnőttek és fiatalok – megtartjuk, amit megfogadtunk, akkor az Isten velünk lesz!

■ JÁGER BENCE

Nyár a Bibliában

► **A protestáns új fordítású Szentírás szerint az Őszövetségben éppen egy tucatszor fordul elő – örök érvényű igazságokat hordozó igékben – az évszakot jelölő nyár szavunk, míg az Újszövetségben csak egyszer: Jézus mondásában, amelyet a szinoptikusok mind közreadnak. Tekintsük hát át a nyarat a bibliai könyvek sorrendjében, és gondolkozzunk el azon, hogy – Istennel összefüggésben – mit üzen számunkra ez az évszak! Hogy ne aggódva figyeljünk a napokra, a hónapokra, az évszakokra és az esztendőkre (lásd Gal 4,10), és hogy a kánikulában is szemünk előtt lebegjen – de ne délibábként! – az éves ígékben elének tárt cél: „*Mert nincsen itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keressük.*” (Zsid 13,14) Ahol „*nem lesz többé idő.*” (Jel 10,6), így éjszaka sem, mert az elsők elmúltak. Csak Isten lesz „*minden mindenkben.*” (1Kor 15,28).**

„Amíg csak föld lesz, nem szűnik meg a vetés és az aratás, a hideg és a meleg, a nyár és a tél, a nappal és az éjszaka.” (1Móz 8,22)
 „Mert éjjel-nappal rám nehezedett kezed, erőm ellankadt, mint a nyári hőségben.” (Zsolt 32,4)
 „Te szabta meg a föld minden határát, te alkottál nyarat és telet.” (Zsolt 74,17)
 „Eredj a hangyához, te rest, figyeld, hogy mit tesz, és okulj! Bár nincs vezére, előljárója vagy uralkodója, mégis biztosítja a kenyerét

nyáron, begyűjti eledelét aratáskor.” (Péld 6,6–8)
 „Aki nyáron gyűjt, az eszes fiú, de aki aratáskor alszik, az szégyellni való.” (Péld 10,5)
 „Mint hó a nyárhoz és eső az aratáshoz, úgy nem illik az ostobához a dicsőség.” (Péld 26,1)
 „Nem erős a hangyák népe, mégis beszerzik nyáron az eledelüket.” (Péld 30,25)
 „Ott marad mindenestül a hegyek ragadozó madarainak és a föld állatainak. Ott nyaral a ragadozó

madár, és ott telet a föld minden állata.” (Ézs 18,6)

„Elmúlt az aratás, véget ért a nyár, és mi nem szabadultunk meg!” (Jer 8,20)

„Összezúzódott a vas, a cserép, a réz, az ezüst és az arany, és olyan lett az egész, mint nyári szérűn a polyva, amelyet elvisz a szél, és nyomát sem lehet találni. A kő pedig, amely ledöntötte a szobrot, nagy hegygé lett, és elfoglalta az egész földet.” (Dán 2,35)

„Összedöntöm a téli házat a nyári házzal együtt, elpusztulnak az elefántcsont házak, vége lesz a sokféle háznak – így szól az Úr.” (Ám 3,15)

„Azon a napon folyóvíz fakad Jeruzsálemből, egyik ága a keleti tenger felé folyik, másik ága a nyugati tenger felé; így lesz télen-nyáron át.” (Zak 14,8)

„Okuljatok a fügefá példáján: amikor már zsendül az ága, és levelet hajt, tudjátok, hogy közel van a nyár. Így ti is, amikor mindezt látjátok, vegyétek észre, hogy közel van ő, az ajtó előtt.” (Mt 24,32–33; Mk 13,28–29; Lk 21,30–31) – „*Jöjj, Uram Jézus!*” (Jel 22,20)

■ Válogatta: G. A.

HIRDETÉS

Istentisztelet és szállás a Mátrában

Szeretettel adjuk hírül, hogy a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület mátrai Názáret-templomában júliusban, augusztusban és szeptemberben minden vasárnap fél 12-kor istentiszteletet tartunk. A templom címe: 3235 Mátrászentimre-Bagolyirtás, Jókai u. 7–9.

Jézus szavával hívunk: „*Jöjjetek éh hozzám mindnyájan...*”

A templomhoz csatlakozó üdülőrészen turista szintű szállás is van felszerelt konyhával, meleg vizes mosdókkal (hálósákról, takaróról a jelentkezők maguk gondoskodnak). Jó lehetőség sokgyermekes családok, iskolai vagy gyülekezeti ifjúsági csoportok, jó levegőre vágyó asztmás gyerekek számára.

A szállás díja: 2000 Ft/fő/nap + idegenforgalmi adó. Gyermeknek hároméves korig ingyenes, háromtól tízéves korig 1000 Ft/fő/nap. Jelentkezni lehet a febe.egyesulet@lutheran.hu e-mail címen.

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

HÍREK, HIRDETÉSEK

GYÁSZHÍR

„Mert én tudom, hogy az én megváltóm él, és utóljára megáll a por fölött...” (Jób 19,25)

Táborszky Lászlóné született Mór Margit életének 84. esztendejében csendesen, családja szerető jelenlétében hazatért megváltó Urához. Kérése szerint hamvait szűk családi körben július 14-én a budaörsi temetőben, férje mellett helyezték el. Kérjük mindazokat, akik tisztelték, szerették, imádságban emlékezzenek róla.

A gyászoló család

Születés

Kiss Tamás és Gáncs Tünde házasságát Isten második gyermekkel áldotta meg. A gyermek neve: *Domonkos Balázs*. „Bizony az Úr ajándéka a gyermek, az anyaméh gyümölcse jutalom.” (Zsolt 127,3)

APRÓHIRDETÉS

Gyakorlattal, tapasztalattal 54 éves özevgyasszony idősgondozást, házzelvezetést, takarítást vállal ott lakással is. Tel.: 70/260-0472.

Két lány keres egy harmadik – már dolgozó, keresztény – albérlőtársat egy háromszobás lakásba augusztus 1-jétől. A lakás világos, felújított, szépen berendezett, a belvárostól kb. húsz percre, a XI. kerületben, a 7-es busz vonalán, csendes helyen található. Ár: 35 000 Ft rezsivel együtt. Érdeklődni a 70/549-0728-as telefonszámon lehet.

A pesterzsébeti evangélikus gyülekezetben július 28-án, vasárnap a délelőtti 10-kor kezdődő istentiszteleten köszöntik *Bencze István* orgonistát 90. születésnapja alkalmából. Igét hirdet *Győri Gábor Ádám* esperes.

Nyári munkarend az országos irodában

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájában (1085 Budapest, Üllői út 24.) július 29., hétfőtől augusztus 9., péntekig – a nyári szabadság egy időben történő kiadása miatt – általános munkaleállás lesz. Első munkanap: augusztus 12., hétfő. Szíves megértésüket kérjük.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból július 21-étől július 28-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
8.30 / Régió Rádió 1485 – AM 1485 kHz <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora 9.30 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (radio17.hu) 9.30 / Musica Sacra <i>Verdi egyházzeneje – 5. rész</i> 10.40 / M1 <i>Kérdések a Bibliában</i> Ittész István – Micsoda jele lesz... 11.30 / M1 <i>Látogatásban Csomós József református püspöknél</i> 0.35 / M1 <i>MűpArt classic</i> Egy este Chopinnel – Bogányi Gergely zongorázik	9.00 / Duna Tv <i>„Ha a mi fényünk nem lobogna...” (magyar ismeretterjesztő film)</i> Nándorfehérvár 1456 – Budapest 1956 9.20 / M2 <i>Rejtélyek Tesz-Vesz városban</i> 19.00 / Bartók rádió <i>Verdi – Wagner 200</i> Útinapló, 1. rész A Magyar Állami Operaház turnéja Japánban 21.00 / Duna Tv <i>Hypolit, a lakáj</i> A Játékszín előadása (1990) 22.00 / Bartók rádió <i>Dzsesszkoncertek</i> Debreceni dzsessznapok 2012 23.00 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (radio17.hu)	5.20 / M1 <i>Hajnali gondolatok</i> 10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Benne: Puccini: Capriccio sinfonico 12.20 / Duna Tv <i>Városrajzolatok – Budapest, 8/7. rész (magyar dokumentumfilm-sorozat)</i> 12.35 / Duna World <i>Magyarország története Forradalom és honvédelem</i> 13.05 / Duna World <i>Isten kezében</i> Máté evangéliuma 20.00 / Corvinus Rádió (Sopron) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (corvinusradio.hu)	12.00 / Pax Tv <i>Böszörményi Gyulával Vámos Miklós beszélget</i> 12.50 / Duna Tv <i>A világörökség kincsei (német ismeretterjesztő sorozat)</i> A Haghpát- és Sanahin-kolostor – A felemás testvérpár, Örményország 13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórása 19.30 / Duna World <i>Hazajáró</i> Kis-Kárpátok – A nyugati gyepeű öre 19.41 / Kossuth rádió <i>Téli-nyári laboda</i> Dalok, gyermekjátékok, mondókák óvodásoknak Énekel: Szalóki Ági
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
11.07 / Kossuth rádió <i>A Hely</i> 11.45 / Duna World <i>Sehaj Tóbiás</i> 12.50 / Duna Tv <i>A víz rejtélyes útjai (szlovén dokumentumfilm)</i> 13.05 / Bartók rádió <i>A King's Singers hangversenye</i> 13.25 / M1 <i>Átjáró</i> Emberek és történetek a Kárpát-medencéből 14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonalok</i> Jankovics Marcell 20.25 / Duna World <i>Talentum</i> Venczel Árpád 21.10 / M2 15. FINA vízes-világajnokság 2013 Magyarország–Kazahsztán női vízilabda-mérkőzés	8.35 / Duna Tv <i>Hazajáró</i> Az Alsó-Garam mente Kenutúra a kurta szoknyás falvak között 11.25 / Agnus Rádió <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (agnusradio.ro) 14.07 / Kossuth rádió <i>Alma és fája</i> Gryllus Dániel és fia, Sámuel zenészek 14.32 / Kossuth rádió <i>Regényes történelem</i> Magyar honvédek Szardínián 17.00 / Duna World <i>Jókai Mór városai: Komárom, Pápa, Balatonfűred</i> 19.25 / Kossuth rádió <i>Tetten ért szavak</i> Balázs Géza műsora	9.30 / Rádió 17 (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (radio17.hu, ismétlés: 23.00) 9.40 / Duna Tv <i>Sírjaik hol domborulnak?</i> 10.10 / M2 <i>Akadálytalanul</i> Down-világnap a Vígsházban 15.20 / M1 <i>A világörökség kincsei</i> A Szent Péter-székesegyház és a Vatikánváros 17.15 / Bartók rádió <i>Titkok a muzsikában – zeneszerzőporték</i> Johann Sebastian Bach és Ludwig van Beethoven 19.45 / Bartók rádió <i>Titkok a muzsikában – zeneszerzőporték</i> Robert Schumann és Edvard Grieg	8.00 / Civil Rádió (Budapest) <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (civilradio.hu, ismétlés: 22.00) 8.30 / Régió Rádió 1485 <i>Lélekhangoló</i> Az Evangélikus Rádiómisszió műsora 9.10 / Duna Tv <i>Vad Magyarország – A vizek birodalma</i> Magyar ismeretterjesztő film 9.30 / M1 <i>Evangélikus magazin</i> 9.30 / Bartók rádió <i>Musica Sacra</i> Mozart: C-dúr mise – K. 167 20.30 / Duna World <i>Talentum</i> Lajkó Félix 21.15 / Bartók rádió <i>Arcadi Volodos a Carnegie Hallban</i>

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (július 21.)

Az Úr őrzi a jövevényeket, támogatja az árvát és az özvegyet. Zsolt 146,9a–b (1Jn 4,19; Mt 5,13–16; Ef 5,8b–14; Zsolt 11) „Hazánkba évente átlagosan 3500-4000 menedékkérő érkezik, legtöbbször a volt Jugoszlávia, Afrika és a Közel-Kelet országaiból” – olvasom a Magyar Vöröskereszt honlapján. És hogy az Európai Unió nyomása miatt „Magyarország egyre szigorúbb menekültügyi politikát folytat”. Vajon mi nem vagyunk jövevények, árvák, elesettek, menekültek? Sajnos életünk során bármikor válhatunk bármelyikké... Hála legyen Istennek, hogy mennyei Atyánk nem védi „szuverenitását” tőlünk, nem gyakorol nyomást, nem húz körénk „schengen határt”, hanem kitarja karját és az atyai ház ajtaját tékozló fiai előtt, és a legteljesebb életet és boldogságot kínálja fel mindenkinek, aki hozzá kiált.

Hétfő (július 22.)

Ne félj, te kicsiny nyáj, mert úgy tetszett a ti Atyátoknak, hogy nektek adja az országot! Lk 12,32 (Jer 32,42; Jak 2,14–26; ApCsel 22,22–30) E sorok írója is aggodalmos típus, így szívéhez szólnak Jézus szavai... Olvastam egy pszichológiai kísérletről, amelyben a vizsgált személyekkel feljegyeztették minden rendű és rangú aggodalmukat, a legkisebbtől a legnagyobbig. Naponta sok feljegyzés készült, és azt is mellé kellett írni, hogy beigazolódt-e, megtörtént-e, amitől féltek. Egy év után kiderült, hogy az esetek kevesebb mint egytizedében volt jogos a sok (lélekmérgező) aggodalom. Ha Isten kezébe tettük le életünket, ne legyünk kicsinyhitűek! Az Úr Jézus nagyobb a mi félelmeinknél! Nekünk ad mindent, és nekünk adja az aggodásmentes életet is. A mi hitünk kicsi, Jézus hatalma és ereje viszont végtelen – kérjük tőle, hogy növelje, erősítse hitünket, hiszen gond, baj minket is ér, de nem vagyunk egyedül benne!

Kedd (július 23.)

Mind örülnek majd, akik hozzád menekülnek. Zsolt 5,12a (Jn 15,10–11; 2Kor 6,11–18/7,1; ApCsel 23,1–11) Visszatérve a „menekültügyi helyzetre”: Isten menedékre szoruló népe nem kerül fogdába, mint a hazájukat elhagyni kényszerülő egy másik országban – éppen akkor kerülünk ki a „fogdából”, amikor hazatárlunk Isten atyai házába. A halálfélelem szoritása és a bűn keserű utóíze helyett örömet ad. Ez azonban mély, maradandó öröm, nem az a felszínes érzés, amelyet örömhajzásunk során valaha is átélünk! Nem veszi el tőlünk, sőt egyre többet ad, ahogyan átadjuk kezébe életünket, megnyitjuk előtte lelkünket. Nem mi tesszük ezt a csodát, hanem ő végzi el rajtunk.

Szerda (július 24.)

Urrunk (...), add meg szolgálódnak, hogy teljes bátorsággal hirdessék igédet. ApCsel 4,29 (Jer 15,16; Jak 3,13–18; ApCsel 23,12–35) Ez az imádság nem anyagi jólétért, javakért, világi előrelépésért, még csak nem is hosszú életért vagy egészségért szól. A kezdődő keresztényüldözések idején az apostolok nem a saját biztonságukért, az életükért könyörögnek, de az ellenség vesztéért sem! „A hit hallásból van, a hallás pedig a Krisztus beszéde által.” A mai kor embere sem szívesen hallja a törvényt, és nem akar tudni bűnös állapotáról. Az igazság, az evangélium üzenetével kell elé állnunk, Krisztusra kell mutatnunk, hiszen mi már kegyelméből élünk. Legyünk mi is bátor igehirdetői az evangéliumnak!

Csütörtök (július 25.)

Könyörülj rajtam kegyelmeddel, Istenem, töröld el hűtlenségemet nagy irgalmaddal! Zsolt 51,3 (Lk 7,47; Lk 11,33–36/37–41a; ApCsel 24,1–27) A hívő ember számára sem könnyű olykor bocsánatot kérni vagy szívből megbocsátani. Pedig mindig megfogadjuk, hogy előbb tízeg számolunk... Hogy előbb gondolkozunk, aztán beszélünk... Hogy nem vagdalkozunk... Hogy jóra magyarázzuk a dolgokat... Aztán mégis megtörténik a baj. Sebet ejtünk, és sebet kapunk. Forduljunk sebeinkkel, bűneinkkel, kudarcainkkal először Istenhez! Azután nézzünk előre, induljunk el, és tegyük meg a következő lépést az ő útján – a megbékélés, megbocsátás felé.

Péntek (július 26.)

Vessetek magatoknak igazságot, akkor hűséget arathattok! Hós 10,12a (Ef 4,24; Jn 18,19–24; ApCsel 25,1–12) A vetés-aratás hasonlatát jól értette Hóseás korán ember. Mai „szántó-vető” emberek a multinál robotolók vagy közmunkásként dolgozók, gyesen lévő anyukák, munkanélküliek, nagycsaládok vagy nyugdíjasok – mi mind felelősek vagyunk Isten előtt tettenért. És nem a vasárnapi istentisztelet idején kell keresnünk Istent és élnünk hitünket... Vetés, aratás minden napunk, ajándék és lehetőség minden óránk, ragadjuk meg!

Szombat (július 27.)

Pilátus megkérdezte Jézustól: „Te vagy a zsidók királya?” Ő pedig ezt felelte: „Te mondod.” Lk 23,3 (Zof 3,15b; Fil 2,12–18; ApCsel 25,13–27) Hónapok óta lázban tartja a világot a napokban megszületendő angol trónörökös. Király/királynő lesz majd, már most drága ajándékokkal halmozzák el, s egy nap óriási pompával teszik fejére a koronát... A világ sorsát egyetlen király változtatta meg, akit az evangéliumban megörökített körülmények között: gúnyral, köpködéssel, veréssel „koronáztak meg”. Díszes „ruhát” is kapott, és „hódoltak” is előtte. *Gyökössy Endre* így ír: „Úgy játszanak Jézussal, mint a Király volna. S Jézus egyetlen szó nélkül eltűri, pontosabban elviseli ezt a jétékot. Némán és szótlanul, mint egy király! Királyi módon, mert valóban az!”

■ KÖHÁTI DOROTTYA

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikusélet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
 Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
 Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
 Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
 Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
 Tervezőszerkesztő / **EvÉlet on-line:** Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu).
 Munkatárs: Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu). **Rovatvezetők:** dr. Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adami Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Kossó Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).
 Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja a kiadó.** **Terjeszti a Magyar Posta Zrt.** **Terjesztési ügyekben reklamáció** a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

